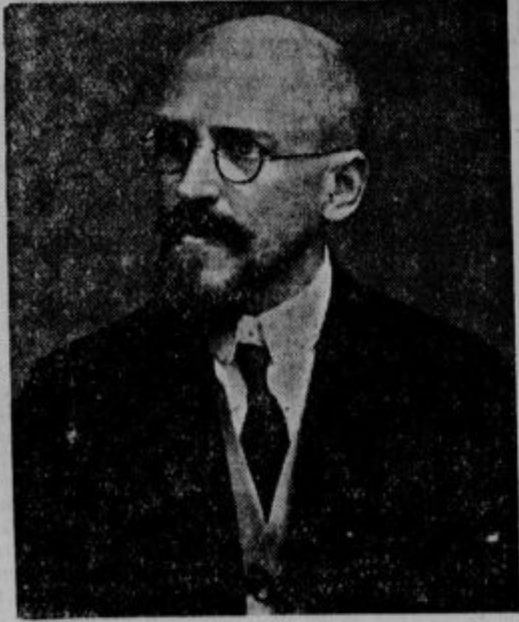

Izjava univ. prof. dr. Riharda Zupančiča

Humanizem in enotna univerza

Ljubljana, 14. januarja.

V želji, da čimbolj vsestransko razjasnimo problem slovenskega šolstva in naše univerze, smo se obrnili na univ. prof. dr. Riharda Zupančiča...

Na vašo prošnjo in na vaše vprašanje vam morem izjaviti, da je prišel g. profesor svoja izjava...

Za humanistično izobrazbo srednješolcev

Glede našega srednjega šolstva bi bil moj odgovor zelo kratek, ako bi me vprašali pred nekoliko dnevi. Takrat bi rekel: obup!

Vsako drugo leto predavam na univerzi začetnikom na tehniški fakulteti in na filozofski. Predizobrazba mladih študentov pada že nekaj let, ali padec od predlanskega leta do letos je naravnost pogubosen.

Pa v naših šolah je tudi pouk v drugih predmetih mnogo prelahak. Tako, da žalibog abiturientom lanskega leta manjkajo nekateri znaki izobrazbenca sploh.

Nujno nam je potrebna reforma srednje šole, ki nam jo obljublja g. minister. Dobro bodo učinkovale poostreje zahtev, razširitev klasičnih predmetov in strožja klasifikacija.

Vendar si usojam dodati še en nasvet. Srednješolski profesor mora biti strog, včasih neizprosno strog, da pa more biti tak, mora biti pravičen.

Tehnične fakultete v svetu

Sveveda poznam razmere, ne samo v Toulouse, čeprav tam posebno, ampak po vsej Franciji, ker sem imel nalog študirati v prej imenovani lastnosti člana mednarodne komisije za matematični pouk...

cozu pri sreju, zakaj ona je priljubljeni otrok velike revolucije. Ecole centrale pa je šola predvsem za zasebno industrijo.

Ideje ustanoviti v provincialnih univerzitetnih mestih posebne tehniške visoke šole francoska učna uprava niti razumela ne bi in bi jo, če bi se pojavila, a limine odklonila.

Dovolili smo si vprašati g. profesorja, ali ima kakšno specialno naziranje glede odepitve tehniške fakultete od univerze v Ljubljani.

Proti odepitvi tehnične fakultete

Sem sicer, kakor marsikateri človek v mojih letih, dosleden pesimist. Izjemoma pa nisem glede odepitve, o kateri sedaj govorim.

Zivljenjsko izkustvo me uči, da ni tako lahko razrušiti pametnih institucij in da se take institucije, ako se to zgodi, ponovno prerode, kakor feniks.

Pitamičeva „Država“ v angleščini

Sadovi ljubljanske univerze

Jugoslovanski poslanik v Združenih državah, odlični znanstvenik dr. Leonid Pitamič, je izdal zdaj svoje prvovrstno življenjsko delo v angleškem jeziku v Ameriki.

Knjiga ni le prevod Pitamičeve Države, ki jo je l. 1927 izdala Mohorjeva družba, ampak je prav za prav njena nova, izpopolnjena izdaja. Pisatelj sam pravi v uvodu, da je njegova knjiga v marsičem revizija in dopolnilo slovenskega dela.

Tako je postala njegova angleška knjiga sintetični traktat o državi, o njenih temeljih, zakonih, raznih oblikah in uredbah, o ustavah in upravah v preteklosti in sedanjosti.

Odloček njegovega slovenskega dela je izdal že l. 1930 Georgetownska diplomatska šola

dva rektorja, ki sta še bolj dosegla tesno spojitve vseh fakultet. V materialnem pogledu imajo dijaki filozofske fakultete realističnega odseka filozofske fakultete dober del svojega pouka na tehniški fakulteti in tam jim damo marsikateri pogled v praktično življenje.

Z druge strani vem, da je g. minister prosvete sam znanstvenik. Kot tak bo gotovo poslušal soglasno mnenje univerzitetnih profesorjev v Ljubljani in kot tak gotovo ne pozna drugih nego stvarne razloge.

Zato glede odepitve tehniške fakultete v Ljubljani ne morem biti pesimist.

pod naslovom »Nekaj pojmov o državi in njih mednarodne faze«. Zdjaj pa je delo izšlo v celoti in izpopolnjeno. Pri prevodu in priredbi so mu pomagali profesorji imenovane diplomatske šole in kat. univerze v Washingtonu, zlasti dr. Purcell, profesor ameriške zgodovine.

Ta klasična knjiga bo ponesla ime slovenskega znanstvenika tudi po ameriškem kontinentu, uvrstila ga bo med svetovno priznane strokovnjake državnega prava. Takih del o državi šteje danes svetovno slovitvo namreč zelo pičlo število.

Židovsko vprašanje

Protestantizem kot potomec humanizma in renesanse je prevzel od njiju poganski del dediščine: naturalizem. S tem je odprl vrata, da so se mogje poganske ideje vrniti v protestantski teologijo.

Kako pa je z Židi danes? — Židje se radi selijo, dostikrat so v to prisiljeni, ker jih preganjajo. To jih je pa dovedlo do tega, da svoje imetje drže v likvidnem stanju: v denarju.

Židovski narod kot narod pa vendar še ni povsem izgubil svoje mesijanske ideje. Loča in njen potomec liberalizem želita s pomočjo »kraljevske

umetnosti popolnoma izrinuti z lica zemlje vse, kar je nadnaravno, a vendar tudi ona v dobi visoke buržoazije služi tej mesijanski ideji.

In kaj zdaj? Ali naj se navdušujemo za antisemitizem? Tudi za to je vedno več glasov. Hilaire Belloc opaža, da je boljševedem dovedel židovsko vprašanje v nov štadij.

Najprej bo čisto pravični in rečimo: Kar dela mnogo Židov, tega ne smemo očitati vsem. Drugo: V presojanju židovskega vprašanja lahko zaidemo, če nas ne vodi Sveto pismo.

DARMOL čokolada za odvajanje deluje blago in zanesljivo Ne škoduje!

Peter Vogrič - 60letnik

Maribor, 14. jan.

Na svojem lepo urejenem domu na Slemenu pri Selnici ob Dravi, bo obhajal dne 19. jan. 1933 šestdesetletnico svojega rojstva g. Peter Vogrič, daleč okoli znana dobričina. Gospod Peter Vogrič

se je rodil dne 19. jan. 1873. leta v Cepovanu pri Gorici. Ze od rane svoje mladosti je bil Vogrič izredno marljiv in v vsakem oziru vse življenje poštenjak, kakršnih je malo.

Med ameriški Slovenci uživa gospod Vogrič velik ugled. Tudi v Ameriki je ostal gospod Vogrič vedno zvest krščanskim načelom in svojemu slovenskemu narodu.

Pred desetimi leti je kupil gospod Vogrič na Slemenu v župniji Selnica ob Dravi od grofa Telkyja v bližini graščine Viltuš lepo vilo »Gozdni domc«.

Po svoji naravi je gospod Vogrič, vkljub visokim lastnostim in izrednemu talentu, ponizne narave ter bahatosi in ošabnosti sploh nikdar ni poznal.

Gospod jubilat je zvest naročnik »Slovenca«. Njemu, kakor njegovi blagi gospej soprogji ključemo od jubileju: Še na mnoga leta!

Schroll Odlično belo PLATNO

Lov na divje svinje

Jurklošter, 12. januarja. V sredo, 11. t. m. se je po naših obširnih gorških gozdovih, ki tvorijo vrata v takozvani »Urvaki«, vršil obsežen lov na divje prešiče, ki so lani po županstvu nizko ocenjeno naredili samo v naši župniji za 18.000 Din škode.

Uboj v pijanosti

Danes se je vršila pred kat. senatom pelorice razprava zoper 23 letnega Kovačevića Janka iz Sečevca. Le-ta je 20. novembra 1932 pil v družbi svojega tovariša Badovinca v vinogradu v Kamenici.

Kralji romajo v Rim

Dva kralja, dva ekskralja in približno sto princ-ov bo romalo ob priliki svetega leta v Rim. Njihov obisk je uradno naznanjen. Od prejšnjih obiskov se bo ta pred vsem v tem razlikoval, da bodo vladarji izstopili šele v Vatikanu, nič se ne bodo torej dotaknili rimskih tal. Tudi jim ne bo treba predhodno obiskati italijanskega kralja Emanuela, kakor je bila doslej navada. Topot bodo sprejeti naravnost od vatikanskih dostojanstvenikov.

Oba kralja, ki sta prijavljena, sta Viktor Emanuel (Italija) in kralj Albert (Belgija). Spremljala ju bosta kraljica. Dalje so se prijavili ekskralj Alfonso in ekskraljica Viktorija (Španija), ekskraljica Amalija (Portugalska) in nekdanja cesarica Zita. Romal bo tudi afganistanski ekskralj Amanullah, ki se nagiba h katoličanstvu. Poslednjega pa ne spremlja njegova žena, kraljica Suriya, ker sloni njun zakon po mohamedanskem obredu na poligamiji osnovni. — Ti obiskovalci si bodo po obisku pri papežu ogledali vse rimske bazilike, ki so matrine cerkve prvega krščanstva. Spremljala jih bo vatikansko vojaštvo.

Poleg teh pričakuje Vatikan nekaj najvišjih državnih funkcionarjev, ki pa niso kronani. Med drugimi sta to avstrijski zvezni predsednik Miklas in francoski predsednik Lebrun. Tema bo menda sledilo precejšnje število južnoameriških državnih predsednikov. Vendar pa je več najvišjih državnih

glav v južni latinski Ameriki, ki ne smejo zapustiti svojih držav. . .

Sleherni kardinal kakor tudi vsi škofje in nadškofje bodo romali v svetem letu v Rim. In sleherni teh bo vodil svojo družbo romarjev v sveto mesto. Romarji bodo obiskali predpisanih sedem cerkva, nato pa jih bo sprejel papež v avdienco. Ob tej priliki bo izročil lastnoročno vsakemu romarju medaljo v spomin na sveto leto. Vsak dan bo sprejema papež poleg svojega vsakodnevnega opravila svetoletne romarje od jutra do večera. Le popoldan si bo privoščil nekaj trenutkov počitka. Če pomislimo, kako obiski utrujajo in kako v visoki starosti je papež, bo to zanj pač mukepolno opravilo.

Ako bodo takozvana »sveta vrata« cerkve svetega Petra v svetem letu odprta, še ne vemo. Navadno odpro ta vrata (ob koncu slehernega svetega leta znova zazidana) vrata le v normalnem svetem letu, to je vsakih 25 let. zadnjikrat se je to zgodilo 1925. leta. V jubilejnem letu 1929., katerega je papež Pij XI. radi svoje 50 letnice mašništva napravil za sveto, niso bila vrata odprta. Tokrat pa bodo bržkone izjemno odprta.

Komite za sveto leto ima v svojem programu dve veličastni razsvetljavi v cerkvi sv. Petra in sicer na velikonoc in na biokostni dan; poleg tega bo slovesna procesija sv. Rešnjega Telesa iz Petrove cerkve v Lateran.

»Farmer Lloyd George« med brezposelnimi. Lloyd George, ki je bil med svetovno vojno angleški ministrski predsednik, se je po umiku iz politike posvetil svojemu posestvu v Surrey-u. Svojemu nasprotniku Macdonaldu je dal na njegov parlamentarni govor o pomoči brezposelnim najboljši odgovor s tem, da je nastavljal na svojem posestvu veliko število brezposelnih delavcev. — Slika: Lloyd George daje navodila brezposelnim pri delu.

Japonski prazniki

(Iz pisma Japonca-esperantista)

Japonci imajo mnogo praznikov, kajti malo dni v letu mine, ki ne bi bili praznični, pa naj bo to z verske ali narodne strani. Vsaka pokrajina pa praznuje poleg splošnih še svoje posebne praznike.

V januarju je novo leto, ki ga praznujejo pet dni. To je največji japonski praznik.

Od 14. do 16. julija je praznik staršev. V teh dneh tekmujejo otroci, kako bi razveselili svoje starše, ki jih skoraj obožujejo.

Tudi božič se praznuje, pa le v mestih, kjer je več kristjanov.

Važen narodni praznik je »Sumoc«, japonski boj. Pripovedka pravi, da je živel pred več kot 2000 leti orjak Nomi-ko-Sukune. Boril se je s Teima-ko-Kebaja, katerega so vsi sovražili radi njegove ošabnosti. Boj se je vršil na dvoru Mikade (cesarja) pred ogromno množico. Zmagal je Nomi, uporabljajoč svoj posebni način boja. Od tistega časa so začeli gojiti umetnost borenja. Dandanes obstoja v Tokiju močan klub. Vsako leto dvakrat se vršijo tekme. Borijo se nagi drug proti drugemu na trgu Dohjoo (ki služi temu namenu). Borci se prepašejo s svilinami predpasniki, ki so večkrat velike vrednosti. Dovoljeno je 48 načinov borenja.

Praznik žetve je koncem oktobra in v začetku novembra. Vaška mladina gre v vaško svetišče, da moli k bogu, ki je ustvaril vas in vaščane. Tako svetišče se nahaja v vsaki vasi. V sprevedu vodijo lepo okrašenega konja. Ob tej priliki streljajo s starinskimi puškami. Pri svetišču pleše lopa mlada deklica. Duhovnik opravi slovesne molitve, ponoči pa se vrši procesija z lučkami. Pri slovesnosti uživajo kokošje meso, govedino in tudi svinjino.

Zanimiv je obred na praznik »Tanabata«, ki se praznuje 7. julija, na čast dvema zvezdama. Kitajska legenda pripoveduje sledeče: Na nebu sta dve lepi zvezdi. Prva je moškega spola in se imenuje Kengju, druga pa ženskega z imenom Sukujo. Ti zvezdi se nahajata na obeh straneh srebrne reke (najbrž Rimske ceste, op. prev.), ki se imenuje Ginga. Ljubita se in hrepnita po združenju. Usmiljeni bog jima da milost, da se vsako leto enkrat snideta, to je 7. julija. To milost uživata do jutranje zore. Tako legenda. Mladina praznuje ta praznik na sledeči način: mladeniči in mladenke nosijo v sprevedu bambusove palice, okrašene z raznobarnimi papirji. Na palice so pritrjene raznovrstne svetilke. Na oltar polagajo raznovrstne sla-karije. Prepevaje se zahvaljujejo bogu in zvezdam.

Kwanon s 1000 rokami varuje japonsko armado v Mandžuriji. V Tokiju so slovesno odkrili Kwanon s 1000 rokami in sicer v svetišču Paienji. Kip predstavlja patrona ces. armade v Mandžuriji.

Ženske se vadijo z novimi plinskimi maskami. V Berlinu se je začel ženski tečaj, ki naj bi obravnaval obrambo s plinskimi maskami pred plinom. Ker mislijo nekateri kemiki, da se bo bodoča vojna obrnila v zaledje, se je Nemčija predvsem na to stran vrgla, da temeljito pouči civilno ljudstvo o obrambi pred plinom.

Španska šola

Španska vlada se je vrgla poleg verskih pragananj z vso močjo na delo za podvig narodne izobrazbe. Kakor znano, je španski narod jako zaostal na polju kulture in šteje visoko število analphabetov. Glavna skrb novega režima pa je — znižanje nepismenih državljanov. Po izvetju ministra prosvete Bernarda de los Rios je bilo leta 1931 7000, a leta 1932 1580 novih šol. Posebni tečaji so izločali za te nove šole 5000 učiteljev. Poleg šol ustanavlja španska vlada po vseh pokrajinah čimveč ljudskih knjižnic. Seveda pa grede vse te na novo ustanovljene šole in knjižnice za tem, da izrgajo novemu španskemu rodu vero očetov iz srca.

Naravno čudo

Nad 300.000 škorcev je iz neznanih vzrokov priletelo v amer. metropol New-York, in se ugnzdilo po strehah in nebotačnikih. Njihovo glavno stanovanje pa je vendar v podstrešju umetniškega muzeja »Metropolitano«. Čez dan nudijo ti navejanci mnogo zabave radovednim Newyorčanom in tako prečesto, rat posredno ovirajo ogromni cestni promet; čez noč in v zgodnjem jutru zapoje in s tem prireajo tako šumen koncert, da ni že mnogo hiš nekaj dni zatisnilo oči.

Prirodeslovci si ne morejo razložiti čudovite pitje invazije, saj kje je še čas, ko bodo prihajali pevci iz toplega juga. . .

Nemška kolonija v Rio de Janeiro je nabrala toliko podpore, da si bo zgradila prekrasno bolnišnico v braziljskem glavnem mestu. Zgrada, katere temelj je že postavljen, bo imela ogromen kompleks z najnovejšimi sanitetnimi pripravami. Slika: Model nove bolnišnice v Rio de Janeiro.

Rojstva padajo tudi na Japonskem

Medtem, ko je bil doslej japonski narod v vednem naraščanju novih članov, tako da je bil prostor domačih otokov že davno pretesen za vse prebivalce, je začelo zdaj po vzorec evropskih držav padanje novih rojstev otrok. Pravkar izišla statistika kaže razliko 1930. in 1932. leta. V prvem slučaju se je rodilo 861.893 otrok, torej dnevno 2361 otrok; v drugem slučaju pa se je rodilo 809.552 otrok, torej 52.341 manj kot leta 1930, v katerem je naraslo med tisoč prebivalci okrog 14 novih. . . Kljub temu nazadovanju pa je prirastek japonskega naroda še vedno tolik, da se mora dati Japonski v tem pogledu drugo mesto med narodi sveta, dočim zavzema Nizozemska procentuelno prvo!

Ognjegasec pozabil brizgalnico

Da profesorji in ostali smrtniki pozabljajo dežnike, klobuke in podobne odvisnosti, je precej razumljivo; da pozabi ognjegasec brizgalnico, je pa vendarle dokaj čudno. To se je zgodilo v New Jerseyu. V oddaljenem izletnem kraju je nastal ogenj. Sirene zatulijo, ognjegasec se naložijo na vozove in v dir! Ko pa so se pripeljali na kraj požara, so opazili, da niso vzeli s seboj najpotrebnejših rekvizitov pri takem opravilu — brizgalnico, marveč so te ostale v gasilskem domu. . .

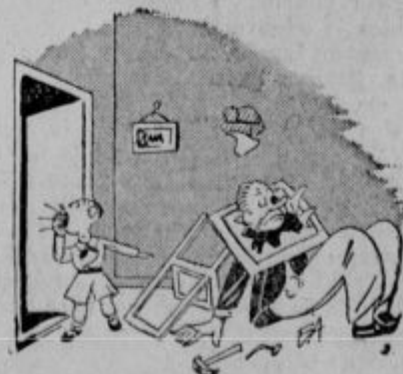

Za novega japonskega poslanika v Berlinu je imenovan prejšnji namestnik zunanjega ministra japonske vlade, Nagai.

Nevarna vožnja

»Pravda« poroča, da so koncem decembra dosepli v Moskvo udeleženci vožnje ledolomilca »Sibirjakovac«. Mesto jim je priredilo na jaroslavskem kolodvoru slovesen sprejem. Poročevalec »Pravda« je govoril z voditeljem skupine, kapitanom Šmidtom, ki mu je pojasnil glavne podrobnosti nevarnega potovanja »Sibirjakovac«. »Najtežja progna nas je čakala na sredi poti, v vodovju rta Čeljuskina in Severne zemlje. Sklenili smo, da bomo Severno zemljo obkolili od severne strani. Ubrali smo torej ono plošno vodo, ki ni nikoli videla nobene ladje, in se prerili do 81,5 stopinj severne širine. Kmalu smo ugotovili, da je zatrpana severna in vzhodna obala Zemlje z gostim težkim ledom. Ta je pomenil za »Sibirjakovac« prvo resno zapreko. Večkrat smo morali rabiti dinamit, a naposled smo vendarle srečno zmagali ta del proge. Letos smo imeli opravka z izredno neugodno morskno strujo. Priplesla nam je naproti mnogoleten led, tako zvano »stečajno steno«. V boju z njim smo izgubili prvi lopatni list ladijskega vijaka. Zavili smo okoli Severne zemlje in vzhodno od Tajmirskega polotoka srečno ušli ledu. Potovali smo naraj proti ustju Lene. Tu nas je zelo ovirala odsotnost vremenskih in radiopostaj. Naš brozjavni uradnik je obupal pri oddajnem aparatu, ker ga ni nihče slišal. A vendar smo potrebovali manj kakor mesec dni za vso pot od Arhangelska do ustja Lene. Zato smatramo, da je morska zveza Leno—evropski del SSSR popolnoma izvedljiva. Ureditev tega prometa mora biti prva naloga naših pomorskih oblasti. Vsi smo bili zelo veseli, a kar je lepo, traja le malo časa. Na poti od ustja Kolime do Beringovega preliva smo naleleti na skoraj nepremagljive ovire. Težek led, skozi katerega je romala ladja, je bil še bolj mogočen kakor ob Severni zemlji. Povprečno je bil 3—4 metre debel. Kosi ledu, ki jih je odkršil ledolomilec, se niso zdrobili pod vijakom »Sibirjakovac«, temveč se mu upirali kakor kupi kamenja. Vijak je izgubljal vedno nove lopatne liste in naposled 10. septembra ostal popolnoma gol. Vsi smo morali na delo. V teku napornih šestih dni smo prekidali 460 ton premoga, na ta način dvignili krmo ladje nad vodo in se lotili popravila. A led je pritiskal vedno močnejše. Naposled, ko smo bili samo 90 km oddaljeni od našega cilja, Beringovega preliva, se je zlomila pod tem pritiskom temeljna gred in ves vijak je padel na dno morja. Zdad nam ni bilo več treba kuriti strojev. Razvili smo jaura in po dolgem mučnem boju za vsak meter pot smo naposled ušli ledenemu objemu. Vsi smo se oddahnili, ko je 1. oktobra splavala ladja v odprto morje Beringovega preliva. «

»Nekoč je doživelo moje gledališče naravnost orjaški naval.«
»Kaj pa ste igrali takrat, gospod ravnatelj?«
»Nič. Gorelo je. . .

»Mama, mama, tata Ida sedi ateku okrog vratu. . .

MLADI SLOVENEČ

M. K. Stric Matič

Teta Meta prag pometa, stric Matič pa sem in tja, ko da bi po njenem taktu polko plesal, hopsasa!

Pa je le pijan naš striček. >Fej te bodi, stokrat fej!< tetica ga zmerja, krega — on pa pleše kar naprej...

A nekoč jo bo izkupil striček naš, to dobro vem: kuža Laješ si nabrusil zobke svoje bo ob njem.

In takrat bo konec polke. Javkal bo naš stric zapiti: >Res hudo je, če nas mora pes spodobnosti učiti!<

Andrejček sirota

Ko sta Andrejčku umrla očka in mama, ga je vzela k sebi stara mati. Skrbela je zanj kakor za lastnega sina. Andrejček ji je pomagala na polju in v hiši, kolikor je pač mogel — in tako sta nekaj časa živela srečno in zadovoljno.

Ko je Andrejček dovršil deset let, je stara mama zbolela. Skrbno ji je stregel, a vsa njegova skrb in ljubezen nista odvrnila božje poslanke smrti od hišnega praga. Prišla je neopazno sredi noči in tiho upihnila stari ženiči pojemajočo lučko življenja.

Andrejček je ostal sam, čisto sam na svetu. Iskal je zavetje pri sorodnikih, le-ti pa so ga sredi najhujše zime neusmiljeno napodili od hiše.

Zalostno je taval sirotek po samotni cesti in premišljeval, kam naj krene. Obupal je bil nad dobrobrčnostjo ljudi v domači vasi, zato je sklenil, da se napoti v svet. Službe in sreče iskati.

Njegov cilj je bilo mesto, ki je ležalo daleč od njegove rodne vasi. Tri dni je potoval; njegovo prenočišče so bili samotni kozolci sredi polja, njegova edina tovariša — mraz in glad.

Ves premražen in lačen je slednjič dospel v mesto. V gostih kosmičih je naletal sneg. Ravnim ljudem je bil ta sneg prava dobrota. Našli so vsaj skromen zaslužek. Na stotine rok je marljivo dvigalo težke lopate sredi zasneženih mestnih ulic.

Pred trumo takih mož je Andrejček obstal in jih zamišljeno opazoval.

>No, kaj pa ti, potep?< ga je vprašal star možakar z dobrodušnim obrazom, ki je prav tako kakor njegovi tovariši marljivo metal težke snežene kepe na kup.

>Delal bi rad, da bi si kaj prislužil,< mu je zaupno povedal Andrejček. >Lačen sem in brez doma.<

To je slišal paznik, ki je nadzoroval može in fante pri delu. Stopil je k Andrejčku in ga prijazno vprašal, odkod je in kaj išče v mestu.

Andrejček mu je začel pripovedovati, kako srečno sta nekaj časa živela s staro mamo, kako je v to srečo posegla smrt in kako je zdaj sam in zapuščen.

>Veste,< je končal svojo žalostno povest, >nočem beračiti, ampak delati. Tako hudo je biti lačen.<

>Dobro,< je dejal paznik, >verjamem ti, da je vse to res, kar si mi povedal. Delo dobiš pri meni, če hočeš. Vzemij onole lopato, ravno pravšnja bo zate. Če boš delal pridno, ti ne bo žal.<

Andrejček je bil vesel, da nikoli tega. Z veliko vneto je začel kidati sneg, kakor da je to že od nekdaj njegov poklic.

Ko se je znočilo, je paznik spet stopil k njemu in mu dejal:

>Zadovoljen sem s teboj, dečko. Pojdi z menoj domov. Postrežem ti s toplo juho in tudi spíš lahko pri meni.<

Andrejčku so začarele oči. Kaj takega ni pričakoval. Šel je z dobrim možem domov in ko si je potolažil glad, je v topli postelji pokojno zadremal.

Njegova radost pa je bila še večja, ko mu je nekega dne paznik dejal:

>Veš, Andrejček, tudi jaz sem imel nekoč takšnega majhnega, pridnega dečka, pa mi ga je vzela smrt. Ostani ti namesto njega pri meni, da mi ne bo dolgčas samemu. Ali hočeš?<

Andrejček je radostno prikimal — in vse hudo je bilo pozabljeno. Našel je svojo srečo...

Volk in lisica

Volk in lisica sta živela skupaj. Volk je bil oblasten gospod in lisica je morala izpolniti vsako njegovo željo.

Nekega dne je volk dejal:

>Lisica, preskrbi mi kaj dobrega za podzobe, sicer pohrustam tebe!<

Lisica je odgovorila:

>Poznam kmeta, ki ima v hlevu mlada jagnjeta. Pojdiva tja!<

In sta šla.

Lisica se je splazila v hlev in ugrabila jagnje. Volk ga je pohrustal, pa še ni bil sit. Hotel je lisiči ukazati, naj mu prinese še eno jagnje. Medtem pa je lisica izgubila. Volk je odlomastil v hlev sam; ker pa je bil pri svojem opravilu preveč glasen, ga je zaslišal gospodar. Prihittel je v hlev in ga s korobačem nabunkal, da je komaj odnesel pete.

Vzdihujoč in tarnajoč je prišel k lisiči in zarenčal nad njo:

>Ti si vsega kriva, malopridnica!<

Lisica pa se je branila:

>Sam si kriv! Zakaj pa si tak požeruh?< Naslednjega dne sta volk in lisica spet odšla na potovanje. Med potjo je volk oblastno dejal:

>Lisica, preskrbi mi kaj dobrega za južino, sicer raztrgam tebe!<

Lisica je odgovorila:

>Poznam kmetico, ki bo nocej kuhala štruklje. Pojdiva tja!<

In sta šla.

Lisica je kar koj izvohal, kje stoji skleda s štruklji. Potegnila jo je k sebi in jo nesla volku. Volk je štruklje pohrustal, kakor bi mignil — pa je bil še bolj lačen ko prej. Hotel je ukazati lisiči, naj mu prinese še eno skledo štrukljev. Lisica pa ni bilo nikjer več. Zato je šel sam ponjo. Bil pa je silno neroden; skleda mu je padla na tla in se razbila. Gospodinja je zaslišala ropot. Pritekla je in ko je zagledala volka, je poklicala ljudi. Ljudje so se oborožili z vilami in cepci ter tako neusmiljeno obdelali volka, da je komaj še mogel prikrevljati k lisiči nazaj.

Jezno je zarenčal nad njo:

>Ti si vsega kriva, malopridnica!<

Lisica ga je zavrnila:

>Sam si kriv! Zakaj pa si tak požeruh?<

Tretjega dne sta zopet šla od doma. Volk je postal lačen in ukazal je lisiči:

>Preskrbi mi kaj mastnega, sicer požrem tebe!<

Lisica je odgovorila:

>Poznam hišo, v kateri so klali prašiča in imajo nasoljeno meso v kleti. Pojdiva tja!<

Šla sta in lisica je kmalu našla okno, skozi katero sta se splazila v klet. Privoščila sta si nasoljenega mesa do mile volje.

Lisica pa je bila prekanjena in jo mislila na vse. Medtem, ko se je volk gostil z mesom, je ona večkrat smuknila skozi okno ven in spet nazaj.

Volk se je razsrdil:

>Ali te luna trka, kali? Čemu neprestano skakaš ven in noter?<

Lisica je napravila nedolžen obraz in dejala, da hodi na stražo. V resnici pa se je hotela prepričati, če se ni preveč odebela in če je okno še dovolj široko, da lahko smukne skozenj, kadar bo sila.

Volk se je pomiril in brezskrbno hrustal dalje.

Gospodar je zaslišal ropot. Prihittel je, da vidi, kaj je.

Lisica je pravočasno skočila skozi okno in pobegnila. Volk je hotel skočiti za njo, a ker se je preveč najedel mesa, je obličal v okno. Gospodar ga je s takšno silo udaril z vilami po glavi, da je obležal mrtev.

Lisica je bila na moč vesela, da se je iznebila oblastnega požeruha in židane volje je odskakljala nazaj v gozd.

Pije Majdka...

Pije Majdka naša, pije mlekce sladko, belo, viha noske, svetlo gleda, muza se veselo.

Kaj ni očka nekdanj rekel:

>Vino, pivo, žganje — to za nas je korenjake; drugo — prazne sanje...?<

Hrabro pil je, — in hiral; smrt je privihrala, zamahnila s koso... očka v črno jamo dala...

Leto dni je zdaj od tega — Majdka pa še pije mlekce sladko, mlekce belo, kakor roža klijet!

Šaljiva pravljica

Ko sem se rodil, me je poslala mati v mlin. Mlinarja pa tedaj ni bilo doma. Odšel je bil v gozd po jagode.

Vprašal sem mlinarico:

>Kdaj pride mlinar domov? Rad bi mlel, potrebujem kolačev za botrinjo.<

Mlinarica je odgovorila, naj počakam, ker ne ve, kdaj se mlinar vrne.

Zagledal sem v kotu sekiro. Hotel sem jo vzeti v roke in si jo ogledati.

Mlinarica je dejala:

>Ne dvigaj sekire, bo imela kmalu mlade sekirice.<

Jaz je pa nisem ubogal. Obrnil sem sekiro na drugo plat. In glej čudo: pod njo je ležalo sedem mladih sekiric.

Mlinar jo je primahal domov in dejal:

>I. kaj pa si naredil, fantek?< Bil je zelo vesel mladih sekiric in podaril mi je eno od njih.

Vzel sem jo in odšel domov. Ko sem korakal skozi gozd, je zdajci priletelo po zraku sedem na račun pečenih golobov.

Mislil sem si: >Ti bi bili kakor nalašč za botrinjo!< In hajdi za njimi.

Ko sem jih dohitel, so sedli na velik hrast in smuknili v duplino.

Splazal sem na hrast, vtaknil v odprtino roko — pa ni šlo; vtaknil sem nogo — zastoj. Ujel sem se, se zvil v klopčič ter zlezal ves v duplino.

Pobral sem golobe in odhitel domov. Med potjo sem srečal kmeta, ki je na hrastu mlátil pšenico. Pleve so padale na tla, zrnje je letalo na listje. Zaklical sem kmetu:

>Kaj delaš, prijatelj? Kaj takega še nisem videl!<

Kmet se je zasmeljal in dejal:

>Tudi jaz še nisem videl. Da bi tak fantek, kakršen si ti, imel toliko čebel.<

Pogledal sem na roke in videl, da iz njih letajo čebele. Zelo sem se razveselil. Materi prinesem pečene golobe, sem si ves srečen dejal, ogromno kad medu in še sekirico povrh.

Ko sem prikoral domov, sem hotel kad odložiti v shrambi. Rinil sem jo skozi vrata — pa ni šlo. Razrazil sem se, razbil kad z meodom na drobne kose — in jo tako spravil v shrambo.

Potlej sem šel v hišo. Tam so pripravljali zame botrinjo. Vzdostil sem se in začel v stannatih šlahap s papirnatimi podkvami plesati po izbi.

Začeli so kričati nad menoj:

>Počasi, fante, počasi!<

Vzel sem z mize hlebec, ga vtaknil v usta in rajal dalje.

Mati me je posvarila:

>Počasi! Tamle v piskru je morje, ki se bo razlilo, če boš tako divjal!<

Jaz pa nisem hotel slišati ničesar. Veselo sem plesal dalje, da so iz papirnatih podkev letele iskre. Kmalu sem s copato zadel ob lonec in ga prevrnil. Morje se je razlilo po mizi, po izbi in po postelji.

Starši so zbežali na peč, ali morje je rastlo pod njimi.

Ročno sem razluščil grah. Zrnje sem spravil v žep, iz luščin pa sem napravil čoln, v katerem se je vsa družina rešila na kopno — le jaz sem utonil.

In od tistega dne živim še danes ta dan.

Zdaj pa izražunajte na prste, koliko je v tej pravljici resnice!

ZA BISTRE GLAVE

Rešitev zlogovnice

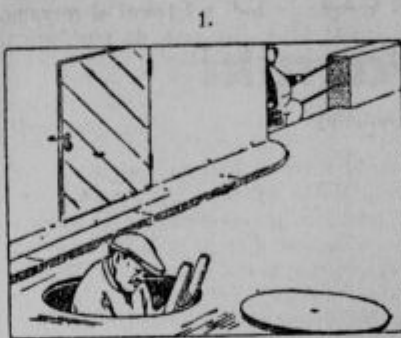
1. Letni čas: Zima.
2. Praznik v letu: Sveti Trije kralji.
3. Mesec: Januar.
4. Voščilo: Srečno novo leto!

Topot je bilo vposlanih rešitev ko listja in trave. Nič manj ko 564 jih je Kotičkov striček prejel do četrtega.

Za nagrado sta bila izžrebana dva: Tilka Zorec, učenka V. razr. v Stični, in Nadina Mohorič, učenka III. razr. v Dravljah 153, p. St. Vid nad Ljubljano.

Prva dobi knjigo: Michaelis: Bibi, druga pa Prigode malega Nonija.

Zgodbica brez besed

Napišite k tem slikam primerno besedilo in iztuhajte zraven konce za četrto sliko, ki bo objavljena prihodnje nedelje. Najboljši spis bo nagrajen, nekaj drugih rešitev pa bomo priobčili.

Rešitve pošljite najkasneje do četrtega dne 19. t. m. na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenec« v Ljubljani.

STRICKOV KOTIČEK

Veseli dogodki v božični noči

Ko sta se vrata moja oče in moja sestra na sv. večer od polnočnice domov, sta zapazila na cesti čudno živalco. Stopila sta bliže, posvetila s svetilko in zagledala lepega srnjačka, ki je mirno stal tam in se ju ni bal. Vzela sta ga s seboj domov. Srnjaček je bil bolan, zato je bil tako kroten in se ni prav nič upiral, ko sta ga odvedla s seboj.

Zdaj je srnjaček že zdrav in vsi ga imamo zelo radi, posebno pa jaz —

Milka Štangel,
učenka VI. razreda v Selnici ob Dravi.

445. Dragi Kotičkov striček! Danes se zopet oglasam. Ze dvakrat sem Ti pisal, pa ne vem, zakaj sem tako nesrečen, da nisem za Tvoj kotiček. Lansko leto si obljubil mojemu bratu, da prido v Vrbo. Pridi letos, ker smo Te lani zastoj

čakali. Boš videl, kako bomo klali našo debole pujsko. Gotovo boš zbežal, ko jo boš zagledal, kajti takih zveri nimate v Ljubljani. Podobna je medvedu, samo tako kosmata ni. Povabim Te na klobase. Če boš pa pujsko držal, dobiš še rep. Tudi jaz sem ga zaslužil pri sosedu. Mimogrede si lahko ogledaš nišo, v kateri se je rodil pesnik Prešeren.

Te pozdravlja v veselem pričakovanju Janez Mulej, učenec III. razreda v Vrbi pri Zirovnici.

Nesrečni moj Janez! Tvoje bradko tarnanje me je tako presunilo, da sem se najprej malo zjokal, potem sem Te pa hitro postavil na prvo mesto v kotičku. Upam, da je zdaj Tvoje nesreče konec in da se boš tako radostno nasmehljaj, ko boš zagledal svoje večeličano ime natisnako, da bo odjeknilo do Požgančevega očeta na luni, ali pa še dalje...

Tvoje povabilo pa je prečudna zmešnjava. Najprej me vabiš, naj pridem gledat, kako boste klali pujsko, potem pa praviš, da bom zbežal, ko jo bom zagledal. Čemu naj potem hodim k vam, če bom moral kar koj vzeti podpliate pod pazduho in jo ucvetri nazaj — brez klobas? In rep mi obljubljaš, če bom pujsko držal medtem, ko ji bo ljuti gospod mesar upihal luč življenja. Čemu mi bo rep? Ali naj si ga zataknem za klobuk? Saj bi se mi še vračci smejali, če bi jo s takšnim »puščem« okrašen primahal nazaj v Ljubljano... Če mi obljubiš sto repov, ne pridem! Še nadležna muha bi se mi smilila, če bi jo moral med klanjem držati, pa se mi uboga pujsa ne bi, ki živi duši ni storila žaloga. Neee, dragi moj, nič ne bo z mojim obiskom, nič. Moraš pa že kakšno imenitnejšo reč iztuhitati, da me izvabiš tja!

Pozdravljen! — Kotičkov striček.

446. Dragi Kotičkov striček! Po dolgem času Ti pišem tudi jaz. Povabim Te v naše lepo Mozirje, kjer se boš lahko sankal po mili volji. Za smučanje je letos slabo. Snega je prav malo, a še ta se bo pri tako milem vremenu razkotal od kraja — na veliko žalost vseh ljubiteljev zimskega sporta...

Obiskujem IV. razred tukajšnje šole. Poučujeta nas gdč. Pevnikova in gospod župnik. Oba imamo zel radi.

Te pozdravlja Magda Kočar, učenka IV. razreda v Mozirju.

Draga Magda! Po mili volji se bom lahko sankal, če pridem v Mozirje, praviš. Koj zraven pa pristavljaš, da smučarjem letos slaba prede, ker sneg štrajka. Kako se bom smučal po mili volji, če ni snega? Mar po pesku in blatu? Po pesku in blatu se lahko smučam tudi v Ljubljani — o. s peskom in blatom smo v Ljubljani tako bogato založeni, da ga nam ne bo zmenjalo sto let. Sicer pa se smučati ne bi prišel tudi tedaj, če bi bilo snega na kupe. Kajti se pozimi najraje smučam v sobi za toplo pečjo...

Lep pozdravl — Kotičkov striček.

447. Predragi Kotičkov striček! Lepo Te prosim, ne vrzi mojega pisemca v koš! Če ga vržeš v koš, se Ti ne bo dobro godilo, če ga pa v kotiček daš, se Ti bo godilo dobro.

Jaz imam malega brata, ki je dobil za božič lepo racko, pa jo je že strl. Ima že dva zobka, dva mu pa še rasteja. Mnogo zabave imam z njim, ker je sedaj najbolj luštikan. Kobaca kakor rakec. Nekaj časa hodi po hrbtu, nekaj časa pa po trebuščku.

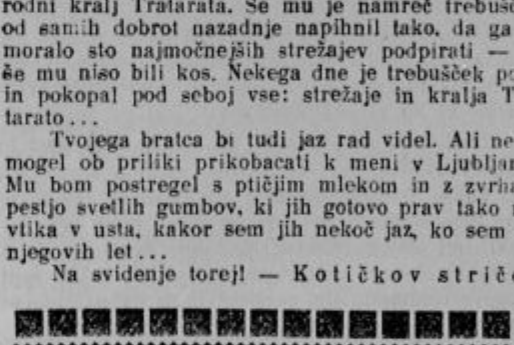
Božične počitnice so minile. Zdaj se spet pridno učimo, da dobimo lepa izpričevala.

Lepo Te pozdravlja Marica Matko, učenka V. razreda, Sv. Peter v Savinjski dolini.

Draga Maria! Trdno upam, da se mi bo zdaj na moč dobro godilo, ker sem ustregel Tvoji želji. Če se mi pa ne bo, Te pokličem na odgovor, kajti je veselji svet prič, kaj si mi obljubila, če Te v kotiček dam. Poskrbi torej, da se mi bo godilo imenitno, kakor se je na primer veleblagorodnemu kralju Trataratu v Deveti deželi, ki je imel cekinov kakor cigan uši in si je vsak dan lahko privoščil toliko cvrtih pišk, kolikor si siromak niti starih žemelj privoščiti ne more. Samo tako klavrnega konca si ne želim, kakor ga je doživel veleblagorodni kralj Tratarata. Se mu je namreč trebušček od samih dobrot nazadnje napihnil tako, da ga je moralo sto najmočnejših strežajev podpirati — in še mu niso bili kos. Nekega dne je trebušček počil in pokopal pod seboj vse: strežaje in kralja Tratarata...

Tvojega brata bi tudi jaz rad videl. Ali ne bi mogel ob priliki prikobacati k meni v Ljubljano? Mu bom postregel s piščjim mlekom in z zvrhano pestjo svetlih gumbov, ki jih gotovo prav tako rad vlika v usta, kakor sem jih nekoč jaz, ko sem bil njegovih let...

Na svidenje torej! — Kotičkov striček.

Halo otroci!

Ali že veste vsi, katera dva slovenska mladinska lista sta najlepša, najzanimivejša, najpoučnejša in najzabavnejša?

Če še ne veste, Vam povem jaz, Kotičkov striček, ki Vam pač ne bom priporočal nekaj, kar ne bi bilo dobro za vas:

Najlepša slovenska mladinska lista sta „Vrtec“ in „Angelček“

Prosite očka in mamo, naj Vam ju še danes naročita. Postala Vam bosta najboljša prijatelja in Vas učila, vzgajala in zabavala s svojimi pesmicami, povesticami in slikami, da bo veselje!

Naročnina za oba lista skupaj znaša samo 20 Din. Pomislite: za borih 20 Din boste dobivali »Vrtec« in »Angelček« vse leto! Lahko tudi naročite vsak list zase. »Vrtec« posebej stane za vse leto 15 Din, »Angelček« posebej pa samo 5 dinarjev.

Naročila je poslati na naslov: Uprava »Vrta« in »Angelček«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 91.

DELAVSKI VESTNIK

ŽENA IN DOM

Delavska stanovanja

Peti kongres delegatov delavskih zbornic je med drugimi vprašanji obravnaval tudi vprašanje delavskih stanovanj. Naš list je o tem že poročal. Mislimo pa, da je prav, če temu vprašanju posvetimo na tem mestu še par vrstic in ob tej priliki tudi pogledamo, kaj pravijo o delavskih stanovanjih naši zakoni.

O delavskih stanovanjih govoriti je pri nas skoraj nemogoče, ker to, kjer delavec stanuje sam ali pa z družino, to je komaj vredno imena stanovanja. To so kleti, podstrešja in barake. Delavsko stanovanje je šele pesem bodočnosti. Nočemo trditi, da bi sploh ne bilo delavca, ki ne bi imel zdravega, sončnega, svetlega in prostornega stanovanja. So tudi taki, toda ogromna večina živi v nezdravih, zatohlih, vlažnih, temnih in premajhnih stanovanjih. Kdo je kriv tega žalostnega stanja, kdo je kriv, da je radi slabih stanovanj delavska mladina slabotna in bolečava? Kdo je kriv, da zabaja delavec raje v gostilno, kot v svojo neprijetno dom? Vsega tega so krive previsoke najemnine in preizkušnje krivične delavske plače. V dokaz temu, da so pri nas najemnine previsoke, naj služi dejstvo, da smo glede najemnine ena najdražjih držav v Evropi. Naš človek mora plačati za stanovanje od ene tretjine do ene četrtine svoje plače. Jasno je, da je ta odstotek prevelik. Šim pa naj plača hrano, luč, kurjavo, obleko, šole in davke? O kulturnih potrebah in o zabavi sploh molčimo. Resolucija kongresa delavskih zbornic zahteva glede tega to-le:

Glede stanovanjskih najemnin naj se priložno ugotovi stanarina za stanovanje in lokale v predvojnih zgradbah na bazi 1 : 10 ali 1 : 11, v povojnih zgradbah pa z ozirom na stvarne stroške, tako da renta za vložen denar ne sme biti večja kakor 4% amortizacijski rok pa 30 let. Prekoračenja teh cen bi se imela kaznovati po zakonu o pobujanju draginje in za kazni bi se odvzeli presežki nad določenimi cenami in 10% normalne stanarine. Dalje mora državna oblast omogočiti gradnjo novih

stanovanj na zadružni podlagi. V to svrhu naj država osnuje splošni stavbni fond. V ta fond bi se vnašale dve tretjini vseh sredstev državne hipotekarne banke, ki jih daje za zidanje, dohodek od specijalne določenih davke 100 milijonov letno, posebni davek na nezazidane parcele posebnost v središču mesta, posebni davek za luksuzna stanovanja v mestih, 1%, najmanj pa 2 odstotka od vseh občinskih dohodkov v proračunu, kazni za prekoračenje normalnih cen, lokalov in vsa razpoložljiva sredstva delavskih, socialno političnih ustanov itd. Zadružni stavbni delavnosti bi trebalo posvetiti največjo pažnjo.

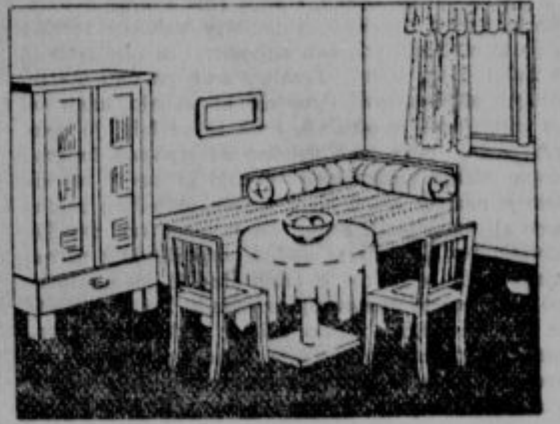
Bojimo se, da bo ostala ta resolucija samo na papirju, kakor so ostala samo na papirju glede stanovanj in tudi glede marsičesa drugega določila zakona o zaščiti delavcev in pravilnika o higienskih in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih, ki določata, da mora vsako večje podjetje, oddaljeno nad 3 km od naseljenih krajev, če ni v bližini lokalov, ki bi jih mogli delavci uporabljati za stanovanja, napraviti zdrava, udobna delavska stanovanja. V teh stanovanjih ne sme biti manj nego 14 kub metrov prostora za vsakega delavca. Vstopka morajo biti najmanj 2,60 m. Vsaka delavska rodbina mora imeti poseben oddelek. Se polno drugih določil je, ki jih ne bomo navajali. Navesti hočemo le še eno, namreč to, da je delavcem prepovedano stanovati v delovnih prostorih, skladiščih ali kateremkoli drugem prostoru, ki služi trgovinskemu ali industrijskemu namenu. Tako govore zakoni in vendar, kdo se zmenj za to!

Delavska stanovanja so važen del delavskega vprašanja. Najmanjše, kar zahtevamo glede tega je, da se izpolnujejo obstoječa zakonska določila in da se izvedejo resolucije kongresa delavskih zbornic. Zavedati pa se moramo, da bo treba še mnogo borbe, preden bo živel delavec v stanovanju, ki bo zdravo, udobno in prijetno. V tej borbi pa moramo sodelovati vsi!

Kako obnovimo stanovanje

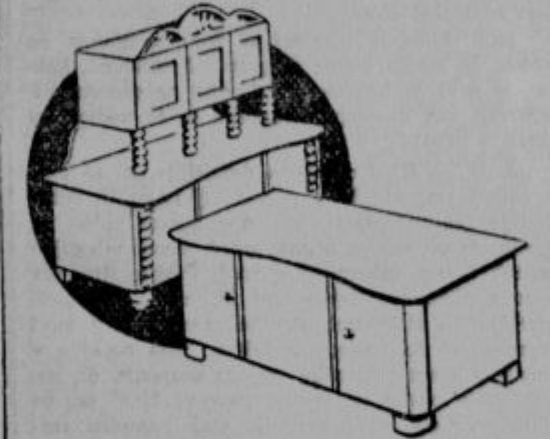
Nekidaj

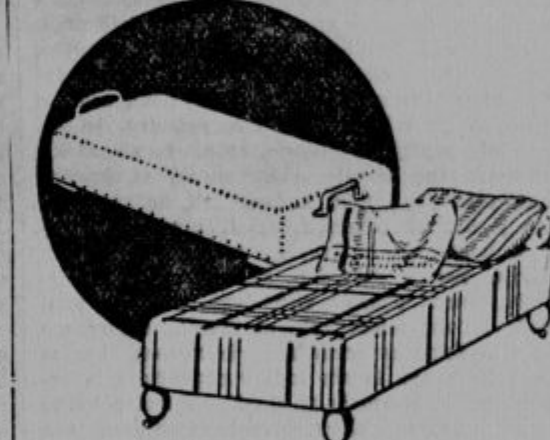
Sedaj

Moderno zdravstvo, pomanjkanje delovnih moči in praznovrstni interesi, ki jih prinaša življenje sodobni ženi nič manj kakor možu, so temeljito izpremenili lice stanovanjske opreme. Nova, gladka, vseh nepotrebnih okraskov prosta, praktična oprava pač vsakomur ugaja, a marsikdo ne zmore stroškov za novo pohištvo. Bilo bi tudi škoda, če bi staro pohištvo enostavno zavržili in si kupili novo, ko bi morda denar koristneje uporabili v druge namene. Pomagati si moremo na ta način, da staro pohištvo moderniziramo. To moremo storiti deloma sami, deloma s pomočjo iznajdljivega mizarja in tapetnika brez posebno velikih stroškov.

lom in zofam damo čisto novo lice, ako jih opremo z belimi ali modernimi vzorčastimi varovalnimi prevlakami.

Ob sebi se razume, da se starih skrinj, omar itd., ki imajo starinsko in umetniško vrednost, ne bomo dotikali in skrbeli le za njih ohranitev.

- Torek:** Sadje. Sipe v rižu s parmezanom. Salata. Jabolčni strukelj.
- Sreda:** Sadje. Jegulja z graham in pečen krompir. Salata. Korenjeva torta.
- Četrtek:** Sadje. Hrenovke iz ribjega mesa, salata s krompirjem. Kruhno cvrtje.
- Petek:** Sadje. Sardine s karfižjo, jajca z rženim kruhom. Gobov riž in salata.
- Sobota:** Sadje. Ocvrta ščuka in salata. Koruzni pečenjak in vkuha.
- Nedelja:** Sadje. Ragu juha. Postrvi in krompir. Salata in možganove rezine. Karamelova penjava.

Poslavlje o vajencih

Civilizirano barbarstvo in nekaznovani zločin imenuje neki srbski socialni pisatelj postopanje z vajenci v naši državi. Pravi: z vajencem se postopa, kot da ni človek. Za vajence ne veljajo določila zakona o zaščiti delavstva, posebno ne določila o delovnem času, češ, ker ne dobivajo plače, ne veljajo tudi ne določila o higieni v delavnicah. Splošno v hladnih delavnicah, po dva na eni postelji, bolni skupaj z zdravimi. Hrana, ki jo dobivajo, je slaba in nezadostna, obleka pomanjkljiva. Zgleda, da dejansko tudi ne veljajo za vajence določila obrtnega zakona. Saj se za vzgojo vajencev nihče ne bori.

Zato pa naši vajenci duhovno in telesno propadajo, kar vidimo iz sledeče tabele:

letu	povprečna teža vajencev	teža dijakov	povprečna višina vajencev	višina dijakov
14	38	41.5	144.6	151.0
15	41	49.0	149.5	156.9
16	45	55.0	150.7	162.4
17	49	60.0	158.0	167.5

Propadanje je očitno in ta proces se vrši pri 100.000 vajencih v naši državi. Tak je torej naš delovni naraščaj. Kakšen pa bo bodoči nosilec našega gospodarskega napredka?

Pravilno zaposlenje učencev in mladostnih delavcev, njih pravilno izučevanje in poseban boj in tečajev mora po zakonu nadzirati inspekcija dela. Če vidi inspekcija dela, da postopa delodajalec z vajenci tako, da je v resni nevarnosti njih telo in njihova duša, sme takega delodajalca kaznovati na ta način, da mu za eno leto prepove imeti vajence. Gotovo bo marsikdo radoveden, koliko delodajalcev je bilo v naši državi tako kaznovanih. Temu povemo, da še nihče in to kljub temu, da se gode vajencem tako vnebovpijoče krivice, da bi se moralo čez polovico delodajalcev prepovedati, da bi imeli vajence v svojem obratu.

Naj navedemo še eno statistiko in sicer to, kako umirajo pri nas za jetiko mladostne osebe (od 14. do 20. leta), če se oziramo na njih socialni položaj. Od sto oseb umre 1. delavske mladine (vajenci, pomočniki) 69 oseb; 2. kmetijske mladine 9 oseb; 3. obrtne mladine 8 oseb; 4. uradniške mladine 7 oseb; 5. trgovske mladine 4 osebe in 6. mladine industrijevcev in rentnikov 3 osebe.

Te številke govore jasno in glasno obtožbo in sicer obtožbo zoper krivice obstoječega gospodarskega reda. Te številke pa obtožujejo tudi nas, ker ne povzdignemo še bolj našega glasu za odpravo tega nečloveškega ravnanja z vajenci.

Kdaj sme član OUZD klicati zdravnika na svoji dom

Gornje vprašanje nam je stavil neki delavec iz ljubljanske okolice. Ker je stvar važna za vse člane OUZD, priobčujemo odgovor na tem mestu. Bolni član sme klicati zdravnika na svoj dom le tedaj, če je njegovo zdravstveno stanje tako, da ne more sam osebno k zdravniku. V vseh drugih slučajih pa mora priti bolni član sam k zdravniku. Čim je torej zdravniška pomoč na zavarovančevem domu upravičena, nima član radi zdravniških obiskov nobenih stroškov. Neupravičenih obiskov seveda OUZD ne plačuje. Daljše obiskovanje bolnika, ki je navezan na posteljo in ni zmožen hoditi k zdravniku, odredi zdravnik sam po lastni uvidnosti.

Seveda je bolni član upravičen klicati na dom le onega zdravnika, ki je zanj pristojen in ne vsakega poljubnega zdravnika. V nujnih slučajih, ko bi imelo klicanje in čakanje pristojnega uradnega zdravnika lahko usodne posledice, se sme klicati za prvo pomoč tudi zdravnik, ki ni zdravnik za člane OUZD, je pa za bolnika lažje in hitreje dosegljiv kot uradni zdravnik. Vendar pa sme član klicati nouradnega zdravnika res le za prvo nujno pomoč, nadalje pa se mora obrniti na uradnega zdravnika.

Prednje velja tudi za slučaj, da oboli ali se ponoreči svojec ali svojka člana OUZD.

Delavski sport

Zimski sport in delavec

Najbolj znani zimski sporti so: smučanje, drsanje in sankanje. O lepoti in koristih zimekega sporta ni potrebno mnogo govoriti. Saj vidimo, da postaja smučanje naš ljudski sport. Tisoči in tisoči iščejo po napornem delu okrepitve v belih naravi. Bili v naravi se pravi biti bližje sebi in Bogu. Današnji čas zahteva velikih in požrtvovalnih ljudi. Ne ljudi, ki samo besedišijo, ampak ljudi jas-

nih in trdnih nazorov. Ljudi, ki imajo močno voljo, veselje do dela in trdno vero. Teh lastnosti pa ne vzgoji urad, delavnica, gostilna ali kino. Pač pa more dati to narava, in samota in mir, ki vlada v njej. Svobodna in nepokvarjena narava odpre in poglobi človekovo notranost in približa človeka Bogu.

In ker delavstvo krvavo potrebuje takih velikih moči, glejmo na naravo in na sport, predvsem na zimski sport kot na ono mogočino sredstvo, ki more — ne samo okrepiti naša telesa, ampak tudi poglobiti naše duše, utrditi naša načela, vzbuditi veselje in voljo za delo in za borbo za osnovne človeške pravice, ki so danes tako zelo teptane.

Res je, da je lažje gojiti zimске sporte onemu, ki se po lepem smučanju lahko vrne v toplem in prijetnem domu, kar pa je dano le malokateremu izmed delavcev. Toda to nas ne sme ovirati, da bi zakladke, ki jih ima narava, prepuščali samo gospodi. S korajžo in tudi z žrtvami si moramo osvoboditi tudi zimski sport. Ne zato, da postanemo sportni rekorderji, temveč zato, da postanemo bolj izveščani borci za delavske pravice.

Delavsko vprašanje in mladina

Pismo mladca

Gospod urednik! Mislim, da se nam nihče ne more čuditi, ako se bolj zanimamo za usodo delavca, za delavsko in splošno socialno vprašanje, kot pa so se zanimale za to prejšnje generacije. Doraščali smo v časih in še sedaj živimo v časih orjaške borbe delavstva, proletarijata na eni strani z izkoriščevalci delovne moči, to je kapitalisti na drugi strani. Na lastni koži občutimo strašno nesozamerje, ki vlada na svetu: v rokah maloštevilnih se kopiči bogastvo, ogromna množica pa trpi revščino in lakoto. Kakor gobe po dežju vstajajo od vsepovsod preroki, ki z bleščočimi gesli ponujajo odrešilne programe, nauke in manifeste. So pa v ogromni večini to le krivi preroki, ki skušajo iz svetovnega kaosa in nerada, iz brezposelnosti, revščine in gladu služiti svoji sebičnosti.

Zato pa se nam zdijo nujno potrebno, da aletivno posežemo v delavske in splošne v vse socialne probleme, da skušamo priti resnici do dna. Če pri tem iskanju kdo zaide, mu ni toliko zameralni kot onemu, ki se iskanja novih potov sploh lotil ni. Mladina ima danes malo kažipotov in vodnikov, sama in brez pomoči mora tavati, iskati in živeti. In vendar ima ta mladina že uspehe. Stopite, gospod urednik, v podeželsko fantovsko društvo, v delavsko društvo, stopite med akademike in srednješole. Vsi govore samo o enem: o delavskem vprašanju, o razrednem boju, o kapitalizmu in komunizmu, o papeževih delavskih krožnicah itd. Motite se, če mislite, da se mladina — pa naj bo 18 letna ali 30 letna — razgovarja le o sportu, promenadi in izletih. Mladina vneto in skrbno spremlja vsa velika vprašanja, posebno pa danes najvažnejše delavsko vprašanje, mladina veruje v zmagovite pravice nad krivico in v zmagovito duha nad snovjo!

Drobne vesti

50.000 delavcev iz republike Poljske je moralo radi vedno večje brezposelnosti zapustiti Francijo.

Tisoč malih delavskih stanovanj bodo zgradili socialni zavodi v Pragi. Sedaj so porabili za gradbo že poldrugo milijardo dinarjev kreditov.

V prometovniku Deator v Zedinjenih državah je eksplodirala podzemskih plinov zastala 52 rudarjev v 200 metrov globokem rovu.

Število brezposelnih v Poljski se je zvišalo koncem leta 1932 na 230.245 oseb. Glavno mesto Varševa ima 20.139 brezposelnih delavcev.

3600 sezonskih prekurnskih delavcev, kateri so prišli iz Slavonije in Vojvodine, je prineslo s seboj 13 milijonov dinarjev zaslužka.

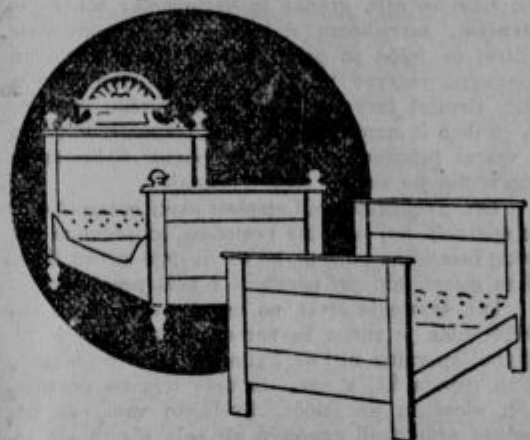
Po zadnji uradni statistiki znaša število brezposelnih v USA v začetku leta 1933 11.500.000 oseb.

Povprečne avtomobilske tovarne v Detroitu v Ameriki so pretekli mesec sprejele v delo 15.000 novih delavcev.

2000 delavcev bodo, na novo zaposlili Steyrov zavodi, ker so dobili velika naročila iz Amerike.

Pri javni borzi dela v Oslieku je bilo do konca decembra 1932 prijavljenih 1081 brezposelnih delavcev.

13 rudarjev je izgubilo življenje, 14 pa je bilo hudo ranjenih v prometovniku Nagy Manyok na Madarskem radi eksplozije.

Naše slike kažejo, kako je treba to izvršiti. Glavno načelo je: proč z vsemi nepotrebnimi nastavki, policami in drugimi okraski, pa dobimo moderne omare, moderne mize in stole, moderne postelje.

Opozorjamo zlasti, kako imenitna moderna postelja počučec se da napraviti iz starih posteljnih blazin na vzmeteh. Prevečemo jo z modernim blagom, pritrdimo štiri okrogle noge, ki jih dobimo pri strugarju — dobro je, če noge opremo s kolesci —, par blazin, pa imamo couche. — Ogoljenim oblazinjenim sto-

Lepota in zdravje

Jajca, lepilno sredstvo

Jajca ne rabimo samo za umivanje las, ampak tudi za nego obraza. Sicer je dandanes polno kozmetičnih pripravov, a vendar so nekateri lasje in polti, za katere so jajca boljša.

Za umivanje las je treba štiri do šest jajc, pri čemer rabiš rumenjake in beljak vsakega zase. Najprvo zmoeš lase s toplo vodo (ne z vročo), potem temeljito vtiri rumenjake v lase in jih splahni. To ponovi večkrat, dokler ne porabiš vseh šest rumenjakov. Nato si pomalem vtiraj še stolčni beljak, prav tako kakor rumenjake, dokler vsega ne porabiš. Lase temeljito splahni za vsakim vtiranjem, in sicer v mlačni vodi. Zadnji vodi, v kateri splahneš lase, dodaj sok pol limone na liter vode.

Če so tvoji lasje plavi in zelo mastni, lahko rabiš stolčen beljak za suho umivanje. Vzemi dva beljaka in jima dodaj pol žličke soli. S to zmesjo si namaži lase in lasišče. Ko se je posušilo, lase izkrači. Tako suho umivanje plavih las pa ne more nadomeščati navadnega umivanja z vodo in milom. To je le za silo, če lasje postanejo preveč mastni med prvimi in drugimi umivanjem. Beljak jih napravi lahke in značne.

Ako imaš povečane znojnice in hrappov ter nagubano kožo, so jajca zelo dobro sredstvo, da te nedostatke omiliš. Za mehko, občutljivo kožo pa niso priporočljiva. Preden si obraz namažeš z jajcem, si ga moraš seveda temeljito umiti, in sicer najprvo s čistilno kremo, potem pa z milom in s toplo vodo.

Rumenjak in beljak stolči vsakega zase. Najprvo namaži beljak in pusti, da se ti posuši na koži sam od sebe. Potem namaži drugič. Ko se drugi beljak posuši, namaži še z rumenjekom. Jajce ima to lastnost, da kožo močno krepi. Ko si namazala čez gube, pazi, da nisi čisto gladko, ko se jajce na njej suši. Če ne ravnaš tako, ti postanejo gube in črte še bolj globoke.

Tako jajčjo plast obdrži četrt ure na obrazu, potem jo zmyj z mlačno vodo. Ne rabi vroče ali prelope, ker bi se plast strdila in bi jo težje odstranila. Če je koža občutljiva, rabi kremo ali olivno olje, preden zmiješ jajčjo plast. Tako lahko postopaš enkrat na teden.

Jedilnik - ribji teden

(Krekova gospodinja Šola v Zgornji Siskii)

Ponedeljek: Sadje. Pečena ščuka s tartarsko omako. Salata in jajne (špageti) s paradižnikom.

„SLOVENEČ“ SVETOVALEC

Naš domači zdravnik

M. S. — S. Zastoj v rasti (pri dvajsetih letih imate višino dvanajst in polnetne dekline) se dogaja iz različnih vzrokov, največkrat zavoljo motenj v nekaterih tk. krvnih žilah, včasih pa tudi zaradi drugih nedostatkov. Ugotoviti bi trebalo, kako se je vršil razvoj v otroških letih in od kdaj je opaziti zastoj, prav tako splošno zdravstveno in razvojno stanje posamičnega drobitja in udov, marsikdo je namreč videti nizke zavoljo sključene hrbtenice ali vpogrnjenih beder. Če je nizka rast zavoljo krvnih žil, je večkrat možno pospešiti jo z uživanjem nekaterih izvlečkov iz takih žil, ki jih predpiše po večkratnem opazovanju zdravnik. Neke važnosti je tudi prehrana, rastno pobudo dajejo zelenjava, paradižnik, korenje in sadje, ki je močno barvano, vse kolikor se da uživati v presni obliki, prav tako rumenjaki in jetra, priporočila se tudi ribje olje. Potrebno je gibanje na prostem, zlasti hoja in vse prostre vaje. Pišite mi, sklicujoč se na ta odgovor, čez pol leta!

M. B. — S. Sluzast iztok izven mesečne dobe pomeni neko razdraženo stanje. Ako ne morete ugotoviti in odpraviti vzroka, je zdravniška pomoč gotovo umestna. Morda vam s to ureditvijo izginejo tudi tisti mozoljčki!

Ista. Lišaj in izpuščaji se vam menjujeta na lasnih. Iz vašega pisma mi prav nič razvidno, kakšen je prvi in kakšen drugi, zato ne morem nič svetovati kar na slepo. Opravite še to nadležnost bkrat s prvo!

J. H. — K. Razboljena demisljija, ki se vam je očitno razpasla že v privede (iluzije) in čutne blodnje (halucinacije)! Vse, kar hočete videti na drugih, je po vašem pismu sodeč, samo neboljen škrodek bolne duševnosti v vas! Pustite druge v miru z njihovimi dejanskimi ali njim obesanimi pogreški ali slabostmi, sicerbte zase in svoj mir! Zavedate se že svojega čudaštva, zato poiščite v domačem kraju zdravnika svojega zaupanja, da pomaga vam preko nevarnih vrtilcev! Meni pa ne pišite več, ker je na razdaljo vsak pameten razgovor nemogoč in nezmiselna.

A. B. — Lj. Bruhanje devettedenskega dojenca dokazuje neprimerno hranjenje. Dvomim zelo, da je kateri zdravnik naročil poleg hrane na prsih še dajanje kravjega mleka z vodo in pšeničnega zdroba v tej dobi! Vedite, da je prirodna hrana dojenca do približno devetega meseca na maternih prsih in ker ne teče iz njih nič drugega kakor navadno, seve človeško, mleko in ker naj bo umetna ali dodatna hrana kar se da podobna prirodni, zato se mi zdi, da je vaš otroček zelo pameten, ko zavrača tako nasilje. Ne pišete, zakaj ste se zatekli k zdravniku po nasvete, najbrž zavoljo otrokovega nezadovoljstva v obliki kričanja ali neuspavanja. Otrok je tudi ob polnih maternih prsih nezadovoljen in bolan, ako ni pravega reda. Otrok kriči in se zvija, ker je res lačen, še večkrat pa zavoljo bolečin, mraza, mokrote, slabe lege itd. Če ga matlj podolji, ko mu želodeček še ni prazen, se začasno pomiri, a želodčna prebava je že motena, kar se kaže v bruhanju, kmalu tudi v napenjanju in vetrovnih krikih, v zaprtju ali driskih. V tem položaju je dojenje kvarno, dokler se prebava ne uredi, kar se doseže s pol-ali celodnevnom postom, ko dobiva otrok samo kakšen prav šibek čaj (kamilični ali ruskji), oslajen s saharinom. Po tem postu naj pride dojenec spet na matere prsi, in sicer v rednih odmorih 3 ur, še boljje bolj redkoma. Ako se izkaže, da so obroki nezadostni, kar se da točno dognati samo s tehtanjem otroka pred pitjem in po njem, in sicer vsaj dva dni po vrsti predpolodne in proti večeru, in ako se ne da proizvodnje mleka pri materi povzročiti do potrebne množice, potem šele pride v poštev umetna — dodatna hrana, in sicer v primerni kakovosti, primerni množini in primer-

nih obrokli. Ali je bilo vse tako ali vsaj približno tako ukrenjeno? Če ne, začnite s postom in nadaljujte, kakor povedano, morda je še mogoče zadevo rešiti povoljno za otroka in mater.

Ista. Štiridesetaki se menda tiste kraste na glavi in licu, ki se delajo iz gnojnih mozoljčkov. Posvetujte se vendar s kakšnim strokovnjakom za otroške ali kožne bolezni, morda se da ta sitna bolezen v prvem početku še zatreti, sicer se vtegne raztegniti na štirideset — tednov ali še dalje. Poleg kožnega zdravljenja je važna preureditev prehrane!

F. G. — K. Božjastni so tisti napadi, ki jih opisujete zelo značilno. Zanimiv je njihov postonek: prvi napad po večdnevnom »kroknanju« in drugih nerodnostih. Dosedanje zdravljenje je tako rekoč brezuspešno in brzokone ostane tako, dokler ne premenite razmer. Če le morete, pustite službo vsaj za tri mesece in živite, kar se le da priprosto in če le mogoče kako izven zaprtih prostorov. V tem letnem času je v naših krajih kajpada težko najti primerno zaposlitev; na kmetih je lažje, kjer se tudi pozimji vrše opravlja na prostem, morda tudi pri mestnih vrtnarjih. Sploh sta ta dva poklica za ljudi vaše bolezenske čudi najbolj priporočljiva. Kako si uredite življenje v bližnjem času in kesneje, se posvetujte z zdravnikom, ki vam je pri rokah in ki se ga držite, da vam napadi minejo. Poleg primrne zaposlitve vam treba primerne hrane, ogibljite se vsega, kar živce draži.

I. P. — Lj. Zaprtje po operaciji slepiča vas nadleguje, ko je bilo iztrebljanje poprej v redu? Gotovo so vam naročili, ko so vas odpustili iz bolnišnice, da skrbite za redno iztrebljanje. So poleg hranilnih sredstev tudi nedolžna čistila, ki se dajo jemati brez škode in »ne odpovedo« tako zlepa. Ta so: ricinovo olje, grenka in karlovarška sol, razne grenčice; marsikomu zadošča pitje navadne vode zjutraj na tešče po požirkih. Zaprtje ni posledica operacije, marveč posledica vnetja okoli slepiča oziroma slepega črevesa, ki se je že močno razpaslo na okolico in napravilo zaraslice, operacija je prišla v vašem primeru že nekoliko pozno. S časom se porazgube po navadi tudi te motnje.

Ista. Neobčutnost ali otrplost okoli brazgotine je po operaciji kaj navadna posledica, ki premine čez nekaj časa sama po sebi, ko se vrastejo iznova žilci, ki so morali biti pri operaciji v koži prerezani.

Ista. Gnojenje šivov po uspehi operaciji in zacelitvi rane je znana in neredka sitnost, ki je ni zakrivil operater, niti ne šivilo (ali šivarsko blago), vzrok menda tiči v vas, da vaše telo ne prenaša tujih snovi in jih izloča. Svetujem vam, da ne packate sam okoli ogojnojni ali celo v njih, da se vam kaj ne pritakne. Prepustite rajši to odgovornost svojemu zdravniku.

Ista. »Konjericie, ne zdravniki da so naši operaterji, kakor da se je izrazil o njih operater v velikem evropskem mestu nasproti bolniku-rojaku, ki da je moral biti zaradi slabe uspele operacije doma, ponovno operiran v tujini. Vam se zdi ta nelaskava ocena opravičena že z ozirom na svoje izkušnje, jaz pa menim, da si je tisti vaš znanec-rojaku zgodbo brzokone izmislil »zaradi lepšega«; zakaj značilno je za mnogo naših ljudi, da radi v nič devajo domače stvari in domače ljudi, zakaj močno dvomim, da bi tisti tuj operater, ki je vendar izobrazil in olikan Evropejec, rabil take izraze o stanovskem tovarišu, četudi »na Balkanuc«. In če bi bilo vse res, kar trdite, vedite, da uspehi, ki jih dosežajo zdravniki v naših skromnih in tesnih razmerah, ko morajo odpuščati komaj pol-zdravljene iz zavodov, ne zaostajajo za uspehi v velikih in sijajno opremljenih in bogato podprtih zavodih Srednje Evrope, kar pričajo statistike!

H. J. — B. — Z. Z. — Lj. Zaradi brezimnosti — nič.

Pravni nasveti

Novi občinski zakon. A. L. M. Načrt novega občinskega zakona še ni zakon in se tudi še ne ve, če bo uzakonjen in s kakšnimi spremembami. Zato na tem mestu še ne moremo razlagati in dajati pravnih nasvetov. Sicer je pa naš list že obširno pisal o njem.

Odteljaj pri zgradarini. A. U. T. Vprašate, kaj se sme pri zgradarini odbiti, namreč od kosmate davčne osnove. Ali se smejo odbiti izdatki za živč družine? — Od kosmate davčne osnove, to je od letne najemnine ali pri hišah, ki niso dane v najem, od vrednosti letne najemnine, ki se plačuje za najbližje podobno stanovanje, se po zakonu smejo odbiti stroški za vzdrževanje, upravo in amortizacijo. Vendar višina odbitkov ni prepričena volji davčnega zavezanca, ampak zakon določa, koliko se sme odbiti. V vasesh se sme odbiti 30 odstotkov.

Taksa pri prevzemu posestva. F. S. L. Prevzeli boste posestvo, na katerem bo pa precej dolga, ker bratje in sestre niso izplačani. Ali se plača taksa od celokupne vrednosti posestva, ali se odračuna dolg? — Taksa se plača od vrednosti posestva. Razume se, da od dolgov ne bo treba plačati takse, ker dolgovci vendar ne tvorijo vrednosti.

Kronska upokojenka. S. S. M. Iz vašega dopisa ne moremo uganiti, če je ženo takso po glavi udaril, da je takoj nato umrla, nizko kaznen in da poleg tega še podeduje premoženje po njej. Kam se je obrniti, da bi bil storilec primerno kaznovan in da se razveljavijo ženinovsko pismo? — Zločine proti življenju zasleduje državni tožilec in je samo temu treba tak zločin prijaviti. Sodišča pa sodijo po zakonu, ki predpisuje tudi kazni za posamezne zločine. Koliko bo dobil zločinec v gornjem slučaju, se ne more naprej vedeti, ker se pri odmeri kazni upoštevajo razne olajšalne in obtežilne okolnosti. Če bo premilo kaznovan, se bo državni tožilec gotovo pritožil na višje sodišče. Kar se pa tiče dedovanja, pa zakon določa, da oni, ki je izvršil hudodelstvo proti zapustniku, ni vreden dedne pravice dotlej, dokler ni moči doznati iz okolnosti, da mu je zapustnik odpustil. Na zapustniški razpravi naj naj zakoniti dediči umrle žene ugovarjajo dedo-

vanju moža, ako bo on pred kazenskim sodiščem obsojen.

Kozolec ob vrtu. K. A. D. Sosed namerava ob vašem vrtu postaviti kozolec-dvojnji. S tem bi vaši hiši, ki ima proti sosedovi strani, odzvel svetlobo. Vprašate, v kakšni razdalji od vaše hiše sme kozolec postaviti? — Točnega predpisa o tem ni. Pri stavbno-ogledni komisiji, ki se bo morala vršiti pred graditvijo in h kateri boste kot sosed povabljeni, lahko navedete svoje ugovore proti zgradbi kozolca. Ako bo županstvo zgradbo vseeno dovolilo, imate zaradi odvzemanja svetlobe pravico tožiti. Vendar vam povemo, da so pravde zaradi jemanja svetlobe zelo koeljive, zlasti če gre le za neznamno zmanjšanje svetlobe.

Taksa od pogodbe za zgraditev hiše. S. F. P. Tudi vam je finančni organ vzel pogodbo, ki ni bila kolkovana. Kdo je dolžan plačati to takso? — Na podobno vprašanje smo odgovorili na tem mestu v božičnici številki 24. decembra 1932. Prečitajte!

Taksa za kazenske prijave. L. J. M. Kazenske ovdabe, s katerimi se prijavljajo kazniva dejanja, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, so takse proste. Zasebne tožbe radi dejanj, ki se preganjajo na zasebno tožbo, se morajo pa po predpisih kolkovati.

Zgradarina. J. Z. V. Tesarski delavec ste in imate poleg tega malo kmetljo. Vprašujete, če ste dolžni plačati zgradarino. — Ker se ne pečate izključno s kmetijskim delom, ste dolžni od svoje hiše plačevati zgradarino.

Obseg pašne pravice. P. K. Na vašem pašniku ima sosed služnostno pravico pašne. Skoraj vsako leto pase več živine. Kako bi mu to zabranili? — Ako je število pašne živine zadnjih 30 let menjavalo, se mora vzeti srednje število iz gonje prvih treh let. Ako se tudi to ne dožene se je treba pravilno ozirati deloma na obseg, deloma na kakovost pašne in upravičencu vsaj to ni dopuščeno, da pase na tujem več živine, kot je more preziniti s krmo, pridržano na gospodujočem zemljišču. Tako določa zakon. Če se z upravičencem ne moreta zlepa znebiti, imate prosto pot na sodišče.

Oče z desetimi otroki. J. R. B. Le one osebe z devetimi ali več otroki so proste davika, ki njih davek v vseh davčnih oblikah ne znaša nad 1000 Din. Ker Vaš davek znaša 5000 Din letno, niste oproščeni.

Povečanje okna. K. S. V. Navesti morate razlog, radi katerega branite sosedu povečati okno. Tedaj bi mogli podati mnenje, če je razlog upravičen. Če radi povečanega okna nimate nobene škode, ne vemo, zakaj se temu upirate. Točne določbe ni v gradbenem zakonu, koliko mora biti poslopje oddaljeno od sosedovega sveta. Vse takšne ugovore povejte pri stavbno-komisijski razpravi, ki se vrši na kraju gradbe, preden se izda stavbno dovoljenje.

Lovska zakupina. O. Z. J. Določbe o lovski zakupini še niso nič spremenjene, zato imate po našem mnenju pravico do na Vas odpadlega deleža.

Patent. O. D. Kdo bi bil pripravljen kupiti patentno pravico in to na Poljskem, tudi mi ne vemo. Inserirajte v časopisih. Tako vprašanje vendar ne spada med »pravne nasvete«.

Poslovanje krajevnega šolskega odbora. R. K. Poslovanje Vašega krajevnega šolskega odbora, ki ga opisujete v dopisu, kaže, da odborniki ne znajo uveljaviti svojih pravic in dolžnosti in so odmrjeni od poslovanja (šolskega upravitelja) v vlogi stalištev. Predsednik in blagajnik morata biti točno informirana o denarnem poslovanju, saj je vendar predsednik nakazovalec, dočim ima blagajno voditi blagajnik, oba pa odgovarjata materijelno in kazensko. Šolski odbor predstavlja uradno njegov predsednik in poslovanje in torej predsednik podpisuje dopise. Zakon nikjer ne govori o kakšni »uradni močehnosti članov krajevnega šolskega odbora. Kakor vsak olikan človek odgovarja na dopise, tako uradov kakor privatnih oseb, tako delajo tudi uradi. Učiteljeva izjava, da ni dolžan odgovarjati na dopise župnega urada, je veliko ubožno spričevalo, ne samo dolžnoga učitelja, ki bi mu pripravili, da si ogleda kakšno knjigo o lepem vedenju, ampak tudi za posamezne odbornike, ki jim pač ni mogoče pomagati. Priporočamo jim, naj si ogledajo zakon o narodnih šolah, kjer bodo videli napisano, kakšne so njihove pravice in dolžnosti.

Občinske ceste. L. N. Zakon o samoupravnih cestah ne predpisuje točno širino občinskih cest. Pač pa določa, da se občinske ceste grade tako, da ustrezajo vozilom, ki se rabijo v dotični občini in potrebam krajevnega prometa. Občina sama zopet lahko razširi občinsko cesto, ako so jo mejašji z odraevanjem zožili, ker od ceste odraevane zemljišča mejašji niso mogli priposestovovati. Če pa hoče drugače razširiti občinsko cesto, mora potrebno zemljišče kupiti; ako ga lastniki nočejo prodati, naj pa zaprosijo bansko upravo za razlastitev.

Dvanajsti otrok. T. A. V. V dopisu omenjeno prošnjo bi bilo poslani na pisarno dvornega maršala v Belgradu in to potom banske uprave.

Sodišče delavskega zavarovanja. J. J. N. Delavsko zbornico ste zaprosili za neko poizvedbo pri sodišču delavskega zavarovanja v zadevi Vaše pritožbe radi rente. Ker niste prejeli odgovora, prosite, da bi mi intervirali. — Obrnite se vendar sami na sodišče, kar pismeno. Gotovo Vam bo odgovorilo, kar želite. Čemu iščete posredovalce, ki splot niso legitimirani, da bi v takem slučaju poizvedovali ali intervirali.

Tožba proti kmetu. I. K. M. Tožba proti kmetu je mogoča, samo izvršba ni dopustna. Odvetnika najbrž niste pravilno razumeli. Sicer se pa le njegovih nasvetov držite, ako ste mu stvar izročili in nikar ne hodite po nje za njegovim hrbtom drugim.

Plačanje dolga s tujo višno knjizico. J. K. B. Hranilne knjizice niso zakonito plačilno sredstvo, zato ne boste mogli priiliti denarnega zavoda, da sprejme v kritje Vašega dolga hranilno knjizico druge osebe. Le zlepa se dogovorite.

Kmetijski nasveti

Kmetovalčeva opravila v prihodnjem tednu

Na domu in okrog doma. Deni vse v red v gospodarskih poslojih in prostorih. Čitaj dobre knjige in razmišljaj o svojih gospodarskih razmerah, pred vsem, kaj moraš ukreniti, da bo letošnje leto v gospodarskem oziru boljše kot l. 1932.

Poljedelstvo. Zima prisili kmetovalca, da omeji ali popolnoma preneha z njivskimi in travniškimi deli. Le tu pa tam mu še včasih dopušča vreme, da še dokonča ne popolnoma dovršeno predzimsko oranje. Čimbolj se zemlja obrača, tem več nam vrača. Nobeno obračanje zemlje pa ne donaja toliko koristi kakor prezimsko.

Živinoreja. Kar je bilo navedeno že zadnjič, velja tudi za prihodnji teden. Ako le mogoče tehtaj živali vsak mesec in uravnavaj krmiljenje tudi po živi teži živali. Primerno rejeni in ne preveč shujšani živali za delo pokladaj takrat, ko nič ne dela, le toliko krme, da ostane pri svoji živi teži. Isto velja tudi za take živali, ki so dorastle in ne donajajo začasno nikakih dohodkov. Mlečne krave krmijo po dnevni množini mleka. Čim več mleka, tem več in boljše krme je treba. Da na lahko tako urediš krmiljenje mlečnih krav, tehtaj ali meri mleko vsake krave posebej pri vsaki molži en in isti dan v tednu. Zabeleži si dan in množino mleka, ki ga je dala vsaka krava pri vseh molzah istega dne. Iz take poskusne molže na določen dan v tednu boš lahko preračunal, koliko mleka ti da vsaka krava v enem letu. To ti bo prišlo prav tudi pri odbiranju telet za plemenstvo rejo na podlagi mlečnosti. Posebno pazno in skrb posvečaj brejim živalim. Telico ali junico pripusti prvokrat k plemenjaku, ko menja najboljši srednja sekalca, torej v starosti 1½ do 2 let. Mlado svinjo pripusti prvokrat v starosti enega leta. Živali, ki jih pitaš, tehtaj vsakih 10 dni. Pitaj hitro. Čim večji je dnevni prirastek na živi teži pitane živali, tem ceneje bo pitanje. Zato skrbni, da boš pokladal v krmilih živalim, ki si jih odločil za pitanje, dovolj redilnih snovi. Ne krmij prevečkrat, toda vedno ob uri in izdatno. Po vsakem krmiljenju privošči pitancem popoln mir. — Odstrani nad tri leta stare kokoši. Ostale krmij dobro in redno, da bodo dobro nesle oziroma da začno nesti čimprej.

Živinozdravstvo. Vpoštevaj, da prašiči, cepljeni proti rdečici pred 4 do 6 meseci, niso več obvarovani pred okuženjem. Zato razkuži dobro avinjak, zlasti naj to stori oni posestnik, kjer se je letos ali preje pojavila rdečica. Temeljito očisti stop, stene, tla svinjaka, gnoja in druge nečistosti, polivaj stene in tla z vročo vodo, kateri si dodal sode (na vsak škaf vroče vode pol kilograma sode) in ga nato prebeži z apnenim beležem.

Ne razcipaj z apnom, ne napravi pregostega. Apneni belež napraviš 1 kg živga apna dodaj ½ l vode, nakar dobiš sveže gašeno apno in iz te zmesi napraviš šele razkuževalno sredstvo s

tem, da dodaš 20 l vode. To je redko apneno mleko ali apneni belež, ki v slučaju razkuženja proti rdečici popolnoma zadostuje.

Ne dolaj tudi oseodomo velike škode s tem, da ne prijaviš občini, če ti je obobil en ali več prašičev na enakih znakih, na vročih. Le s takojšnjo prijavo je mogoče kužno bolezen čimprej zatreti.

Vinogradništvo in kletarstvo. Za vinograde pripravljaj kolje. — Glavno kipeenje vina je dokončano. Vina pretakaj. Za pretakanje mora biti vino čisto. Šibka vina pretakaj prej kot močna. Istotako pretakaj vina, ki imajo malo kisline, bolj zgodaj kakor ona, ki imajo več kisline. Pretakaj le ob mirnem, jasnem četudi mrzlem vremenu. Sode zalivaj redno in skrbni, da so vedno polni.

Sadjarstvo. Odstrani iz sadovnjaka suha drevesa. Odžargaj suhe in polomljene veje na sadnem drevju. Ostrgaj blišaje in mah z debela in vej sadnega drevja. Škropi z arborinom sadno drevje, niko to dopuščaj vreme, da uničiš s takim škropljenjem sadne škodljivce in si zagotoviš boljše sadno letino pa tudi lepše in bolj zdravo sadje.

Vprašanja in odgovori

Kako napravim trajni travnik? C. L. V. — V svojem vprašanju želite vedeti, kako napraviti trajen travnik, kakšno travno mešanico in kdaj jo je posejati na napol močvirnatu zemljo, kakšno množino na ha in kako k temu gnojiti. — Najprej morate vedeti, da je na močvirnatih travnikih vsaka izboljšava skoraj brez uspeha, če se jih prej ne osušiš. Močvirnati travniki imajo kislo zemljo, v kateri ne uspevajo niti detelje, niti sladke trave. Iz takih zemljišč najprej odvedemo vodo, potem šele jih lahko izpremenimo v trajne travnike. Za osušeno zemljišče preorjite že pred zimo ali pozimi globoko in ga pustite v odprti brazdi do spomladi, da temeljito premrzne. Istočasno ga potrosite s žganim apnom ali apnenim prašom — odpadkom iz apnenec —, ki zemljo razkisa. Spomladi pognojite s hlevskim gnojem in posadite krompir ali koruso. Po tem letu bo šele zemlja pripravljena za setev travne mešanice. Jeseni jo zopet preorjite srednje globoko in sledeče spomladi pognojite s Tomasovo žlindro in kalijevo soljo. Nato posejte oves na redko kot zaščitni sadež in med njega travno mešanico. Te rabite okrog 50 kg na ha. Travne mešanice so različne za srednje težke zemlje, za težke, za peščene in za barske, zato morate pri naročitvi semena vedno navesti tudi vrsto zemlje, da se vam dopoljše prava mešanica trav in detelj. Ing. L.

Kako je najbolje pokladati korusnico? R. P. K. Ker je letos pri vas pomanjkanje sena, hočete svojo živino krmiti tudi s korusnico, ne veste pa, kako bi vam ta najbolj zalegla. — Korusna slama je tečna, ker vsebuje mnogo škroba in beljakovine in je redilnejša nego pšenična slama. Vendar če jo pokladamo celo, jo gre veliko po zlu, ker obere živina le liste, trdo steblo pa odpade v gnoj brez haska. Tudi zrezana malo koristi, ker je pretrda in težje prebavljiva. Vendar se da pripraviti, da postane živini okusna in lažje prebavna. Pripravite jo na sledeči način: Na slamoreznicu zrežite korusnico, slamo in seno v enakomerno rezanico. To spravite na kup in jo polijte s toplo vodo, v kateri je raztopljena kuhinjska ali živalska sol (približno 3 dkg na glavo in dan. Primešate ji lahko tudi nekoliko otrobov in klajnega apna. Zelo primeren je tudi dodatke zrezane pese ali repe, ki nadomešči del vode. Vse to dobro zmešajte, stlačite in pustite dva dni na miru. V tej dobi se korusnica napije slane vode, ugrije in očista; redilne snovi v njej postanejo lahko prebavne in krma okusna. Tako prirejeno rezanico živina rada žre in korusnica v njej se vsa dobro izkoristi. Okusna krma nam pozimi nadomešča zeleno klajo. Ing. L.

Ajdove slame ni pokladati kravam-molnicam. I. L. G. Vsed primanjkanja krme bi radi pokladali tudi ajdovec — ajdovo slamo, ni vam pa znana njena krmilna vrednost. Tudi vam jo sosodje odsvetujejo, češ, da slabo vpliva na mlečnost. — Ajdovec vsebuje skoraj ravno toliko hranilnih snovi kakor slama jarih žit, vzlic temu ne doseževo ž njo takih uspehov kakor z ječmenovko ali ovsenko. Vzrok je deloma pretrda slama, deloma težko prebavljiva sestava redilnih snovi. Nasprotno so izkušnje pokazale, da je ajdovec v večjih množinah pokladana živini naravnost škodljiva, ker povzroča razne bolezni. Zato treba pri pokladanju največje previdnosti. Najboljše jo je mešati z drugo klajo: sonom in slamo v rezanci, in sicer kvečjemu do četrtine dnevnega obroka. Tako zmešano rezanco osolite in ovalžite, da postane lažje prebavna, potem jo lahko pokladate volom in mladi živali. Krave-molnice pa ni priporočljivo ž njo krmiliti, ker je dokazano, da ajdovec slabo vpliva na mlečnost. Ing. L.

Vprašanje: Sosed mi pravi, da je letos krma bolj slaba in da moram dajati živini tudi živalsko sol. Koliko soli je potrebno živali? — A. B. v S.

Odgovor: Poleg fosforovokega klajnega apna, ki ga morate pokladati živali zlasti pri letošnjem zimskem krmiljenju, da se ubranite kostolomnice pri odrasli in mehkokostnosti pri mladi živali, mora dobiti živina redno tudi kuhinjsko ali živalsko sol. Živina opozarja mnogokrat že sama svojega gospodarja, da ji primanjkuje soli. Pri takem pomanjkanju po kuhinjski soli in fosforovokalem apnu gloda živina jasti in zidovje, liže nam roke in obleko, je mršava, nje dlaka pa je eršava ali kuštrava. Kuhinjska sol je nujno potrebna v prebavnih sokih in krvi. Mlečna živina jo rabi pri tvorbi mleka. Če pokladate živini mnogo takih krmil, v katerih je obilo kalija, n. pr. v senu, krmjski pesi, krompirju itd., je potrebno, da dobi živina s takimi krmili obenem tudi živalsko sol. Na splošno primešavajte živalsko sol vsakemu krmilu, ki ni dovolj slastno in brezhibno. Težko prebavljiva in taka krmila, ki so manj vredna in manj primerna za krmiljenje, napravite s pridatkom živalske soli bolj užitna. Živina jih potem raje žre, obenem pa pripomne primešana sol, da se bolj izločujejo prebavni sok in prepreči marsikatero motenje v prebavilih. Zato pokladajte dnevno primerno količino kuhinjske ali živalske soli svojih živali. Pri pokladanju soli pazite na to, da bo čim bolj enakomerno porazdeljena in pomešana med enim ali drugim krmilom, ki je namenjeno za krmiljenje živine. — Množino soli določajte po vrsti in živi teži živine, po kakovosti krmil in namenu krmiljenja. Na glavo in dan lahko odmerite sledeče količine soli: konju 15—25 g (gramov), goveji živini 20 do 50 g, ovc, kozl, prašiču 4—8 g. Če so krmila obimovita in zelo težko prebavljiva ali če je v njih mnogo kalija (seno, pesa, krompir itd.), lahko zvišate količino živalske soli za govejo živino do 80 g, za ovce, koze do 12 g, za prašiče do 15 d. Preko teh količin pa ne sme iti. — Kavina ali čajna žlička polna kuhinjske ali živalske soli tehtaja 4 do 5 g. Ing. A. P.

VATA za odeje in v tablah vedno v zalogi
Tovarna vate Arbeiter, Maribor
Zahtevajte vzorce in cenik

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Maarten Maartens:

Zločin ali dobro delo

Dogodilo se je pred mnogimi leti... to je vse, kar morem povedati iz svoje preteklosti. Takrat sem bil še mlad fant, danes sem že v zrelih letih. Vem, da je od takrat preteklo že mnogo let. Je pač tako. Če je življenje dan za dnem, leto za letom vedno enolično, potem pozabimo, kdaj se je to in ono pripetilo. Tedaj sem bil nagle krvi. Ne verjamem, da bi danes to napravil. Postal sem hladen in moji lasje so osiveli.

Dokler nisem prišel s kmetov v mesto, je bila moja usoda povsem nezanimiva in tako bi bila tudi ostala. Bil sem siromak, vzgojili so me v neki mali sirotišnici. Ko sem dorasel, sem opravljal od časa do časa pisarniško delo. Kajti že kot otrok sem imel lepo, enakomerno, urejeno pisavo, kakor da bi bila izklesana. Znal sem tudi dobro računati. Za kaj drugega nisem bil uporaben.

Bil sem star 20 let, ko je umrla stara gospa, ki je iz radodarnosti vzdrževala našo sirotišnico. Bila mi je edina zaščitnica, ki je postopala z menoj kot mati s svojim otrokom; edino, da je bila previsoka. V tem se je razlikovala od prave matere. Vendar pri vsem tem je imela vedno najboljšo nameno.

Moji preljubi otroci, je večkrat rekla, oblečena v svilo in krzno, mislite vedno na to, da vas ljubim bolj kot vse drugo. Tako kot bi bili moji lastni otroci. Ko je umrla, so sirotišnico zaprli in jaz sem bil prepričan samemu sebi. Vendar! Ni prav, da tako govorim.

Njen nečak, ki je bil njen glavni dedič, mi je preskrbel v mestu pri starem Abramsu, posojevalcu denarja, pisarniško delo. Stari Abrams je že umrl, sedaj sem pri njegovem sinu.

Tako sem prišel v mesto kot 22 leten mladenič. Nikdar poprej nisem bil zapustil sirotišnice. Cutil sem se osamljenega in nesrečnega. Ah, kako sem bil zapuščen! Kako neumni so mladi ljudje, da se žalostijo radi samote! In prav tako stari. Seveda, če vedno na to mislimo. Toda, misliti na to je brezpomembno. Pa vseeno se jaz še danes nisem privadil na osamljenost.

Nikdar ne bom pozabil prvega večera v novem mestnem stanovanju. Glede sobe ne bi mogel ničesar pripomniti. Bila je značna. Skozi okno sem lahko videl vrhove dreves na bližnjem pokopališču. Toda Boševa vdova — moja gospodinja — ki je pred 10 leti umrla... Vedno je sicer molčala, če pa je kaj spregovorila, se je vsakikrat sprla. Njena hčerka je imela podobne lastnosti; po vrhu tega je še trpela zaradi nadebe in je bila pohabljena. To niso bili ljudje, ki bi mladega človeka vsaj včasih razveselili. Tega niti poskušali niso. Ne verjamem, da bi bil tisti večer pretakal solze, saj to ni moja navada. Bil sem pa nesrečen, tako nesrečen kot še nikdar poprej.

Po nemirni noči sem se naslednjega jutra ves utrujen in nemiren odpravil na novo službeno mesto. Ti zlati časi, v predsobici sem čakal nekaj minut, da je prišel moj šef. Koliko ljudi sem videl od tedaj, ki so še z večjo nevoljo čakali nanj. O pokojnem Izaaku Abramsu morem povedati samo slabe stvari. Zakaj pa bi mu prizanašal? Bil je kot hišni posestnik in posojevalec denarja — veskozi skopuh, hinavec, ki je živel le od tega, da je izkoriščal in izrabljal nesreče ljudi, njihovo slabost in naivnost. Največji norec je tisti, ki je dobrodušen, to je bil njegov najljubši izrek. Takoj prvi dan sem spoznal, kako slab človek je bil in zagabilo se mi je delo pri njem.

Toda pri vsem tem ni bilo ničesar zločinskega ali nepravilnega pri njegovem poslovanju, če proučimo vsako posamezno njegovo dejanje. Če norec potrebuje denar, zakaj ga ne bi pretikal človek posodil. Sicer pa sem bil morda tudi jaz norec, da sem čez pametno in dobičkanosno podjetje zabavljali. Dobričkanosno za druge. Zaslužil sem 800 mark letno, sedaj

jih zaslužim 1500. — Počasi bom prišel do tega, da bom svoje delo prav rad izvrševal, čeprav se mi je zagabilo. Prekanjenost in spretnost starega šefa sta mi delali trajen užitek. Pri sinu ne opazim teh lastnosti in sedaj mu jaz pri tem pomagam.

Prvi dan sem se čutil dvakrat nesrečnega. Ves vesel sem se oddahnil, ko se, a bil prost. Tedaj sem saj lahko zapustil umazani pult, umazano pisarno in umazane akte, da se zopet naužijem svežega zraka. A ne tistega čistega s kmetov. Četudi ga sedaj toliko ne pogrešam, pohitim še vedno za kratek čas na kmete. V splošnem mi ni več tako hudo, če moram zopet na delo.

Namenoma sem najel sobo v bližini pisarne. Za pot dolgo kakor pol milje, se potrebnoval 10 minut. Danes jih rabim enajst. Res ne vem zakaj. Saj človek pri 56 letih še ni tako star.

O poti, ki pelje po siromašnih ulicah srednjega mesta, nimam kaj posebnega povedati. Če si predstavimo: na obeh straneh visoke hiše, ki postajajo vedno manjše, čim bolj se oddaljuješ iz mesta. So to večji del najemniške kasarne, na oknih svetilni lončki in umazani otroci, tu pa tam ozka pregraja za vozčke z zelenjavo, z lajnami in obroki pri igri. Nad vsem tem malo motnega neba, viaznega in soparnega.

Prvo popoldne — ko sem se okrog petih vračal — so se mi zdele ulice grde in zanemarjene bolj kot kedaj kasneje. Morda zato, ker je bil vroč in lep julijski dan. Morda zato, ker me v vsej tej gneči ni poznala nobena živa duša.

Tisti lep večer sem šel ves zatopljen v žalostne misli. Nekam strah me je bilo in sklonil sem glavo. Na vogalu ulice sem glavo dvignil, da bi videl pravo pot. Poti nisem bil vajen. In ravno na vogalu ulice, imena te ulice se še danes ne upam povedati — se je pripetil tisti veliki dogodek — začetek vse čudovite zgodovine!

Stari možakar, ki je baš opravljal čevljarška dela, je dvignil glavo. Za trenotek mi je pogledal v oči in se zopet sklonil. To je bilo vse.

Sedel je na slamnatem stolu pred svojo revno hišico in krpal stare čevlje. V njegovi bližini sta se igrala njegova otročička s krogljicami. Postaren je bil. A iz obraza mi je sijala samo dobrota. Poklonil se je in dejal: »Dobro večer.« Samo to.

Tudi jaz sem se mu priklonil in odšel. Zdi se mi, da sem odlej lažje stopal in pri sreči mi je odleglo. Našel sem prijatelja. Svet slednjice le ni tako samotno kot se zdi.

Zvečer sem večkrat mislil na starega čevljarčka. In tudi spal sem mirneje. Predvsem se so moje misli ustavljale v pisarni in pri šefu; tu pa tam se mi je zbuja nejasen spomin na nekaj prijatelja. Če sem se tedaj zamislil, sem se v mislih znašel pri čevljarčku.

Naslednjega jutra me je zaskrbelo, ali ga bom zopet srečal. Rad bi bil vedel, če je zopet na svojem večerajšnjem mestu. Komaj sem se zdržal radovednosti, ko sem se bližal omenjenemu kraju. Hitel sem dalje, kolikor sem mogel in res, bil je tam. Obstal sem poleg njega silno radoveden. Priprisan sem bil, da se večerajšnji dogodek ne bo ponovil. Nasmehnil sem se svoji neumnosti. Pogledal me je in vdano pozdravil: »Dobro jutro.« Odzdravil sem in šel dalje. Jasno mi je bilo, da bi pogrešal, če bi mislil, da me moj novi prijatelj ne bo spoznal. Kako smešno je to, vendar kako pomembno v mojem naivnem in enoličnem življenju.

Po teh dogodkih sem delal še z večjim veseljem, čeprav me je Abrams, stari obreklivec, ki je le najslabše mislil o ljudeh, motil s svojo hudomušnostjo.

Čevljarčkovu jutranji in večerni pozdravi — le smejte se, če vam je drago — so me razveseljevali v mojem življenju. Naravno, da sem

imel tudi druge prijatelje, a mnogo jih ni bilo. Zdi se mi, da sem dolgočasen človek in bi lahko marsikaj drugega počel, kakor bi se tudi lahko marsikaj drugega lotil. Zdi se mi, da bi si pač lahko poiskal kako drugo službeno mesto kot to, katero so takorekoč našli zame.

Vendar pa mi to nikdar ni prišlo na misel. Smatral bi to za grdo nevaležnost svojemu spoštovanemu dobrotniku. V splošnem sem si dobro opomogel. Pri službi sem svoj vsakdanji kruh, ki sem ga mirno užival v svoji sobici. Marsikateri vzame življenje tako, kot mu drugi predpišejo. Imel sem grozen strah pred odpustitvijo, brezposelnostjo, uboštvom in stisko. Čevljarček in jaz sva se drug drugemu resno priklonila, ne da bi kaj izpregovorila. Vse poletje je sedel na prostem. Začetkom oktobra se je preselil v hišico. Sedel je poleg razbitega okna. Nikdar ga nisem videl drugače.

Tako je teklo moje življenje 17 let. To je dolga doba, pa le tedaj, če na to mislimo. Življenje, v katerem se nič posebnega ne zgodi, je veskozi dolgočasno, vendar vseeno hitro mine. Moje vsakdanje delo je bilo enakomerno in redno, prav tako kakor moja tedenška plača. Ne morem reči, da sem bil s svojo usodo zadovoljen. Pa tudi nezadovoljen nisem bil. Vedno sem mislil, da je najbolj pametno, da ne razmišljaš preveč za in proti. Tisti čas sem se zanimal za Abramsovo hčerko, pa to ne spada sem. Sedaj ima 7 otrok, razmršene sive lase in telesno je oslabela.

Čevljarček je zivotalil dalje svoje življenje, neopažen. Zjutraj in zvečer, nikdar nisva zamudila najinega pozdrava. Včasih se je pripetilo, da se je nasmehnil, a redko. Pazno sem pričakoval njegovega nasmeha in to sem dočkal le enkrat v mesecu. V svojih mislih sem ga imenoval »Amos« brez posebnega vzroka. Zdi se mi, da mu je to ime pristojalo. In razmišljal sem o brezkončnih povestih o njegovem življenju, medtem ko sem šel po poti. V resnici nisem pravzaprav vedel ničesar. Okrog hišice, kjer je stanoval, je bilo vedno polno ljudi, vendar nisem mogel najti nobene zveze med njimi. V prejšnjih letih ni igral tako velike vloge v mojem življenju, kot sem mu jo pozneje pripisoval. Večji del sem se zanimal za pisarno in za dom. Sprjaznil sem se le z redkimi ljudmi. On je bil na vsakdanji poti do pisarne stari možakar na vogalu, ki je priklimal dober dan.

In ko ga vendar nekega poletnega jutra ni bilo na običajnem mestu, sem osupnil. Nikdar niti mislil nisem na to, da bi bilo kaj takega mogoče. Razumljivo, da je moral biti bolan. Preden sem se zavedel, kaj počenjam, sem stopil v hišo, odrlin sobna vrata z razbitim steklom in pogledal noter.

Starček je sedel za mizo in si glavo podpiral z rokami. Pred njim je ležal kos papirja.

»Kaj vam je,« sem dejal glasno. »Ali vam morem na kak način pomagati?«

Komaj sem verjel, da sem po sedemnajstih letih res govoril z »Amosom«.

Zdrnil se je in pogledal vkrišku. »O, dobro jutro!« je dejal. »Ste vi?« Hvala, ne! Na njegovem obrazu in v njegovih besedah je ležala tako globoka zaskrbljenost, da nisem mogel oditi.

»Kaj je vendar?« sem rekel. »Kaj povej te, saj sva maledane stara prijatelja!«

Nasmejal se je kljub tolikim skrbem. »Vi mi ne morete pomagati!« je s trpkostjo odgovoril. »Nič mi ne more pomoči; prepozno je. Kaj naj napravijo norei, kakršni smo mi, s tako umazanimi lopovi kot so posojevalci denarja?«

Napel sem ušesa. »Toda na posojila se nekoliko razumem,« sem dodal. »Imam prijatelje v tej stroki. Ali je to dolžno pismo? Če vam more sploh kdo kaj pomagati, potem sem jaz prvi.«

»To je težko opravilo, ne morete imeti nobenega prijatelja v tej stvari,« mi je dejal.

Pomnil mi je pismo in prvo, kar sem opazil na njem, je bila moja lastna pisava.

To je bilo dolžno pismo Jakoba Ranklina, ene izmed žrtev Abramsovih sleparstev. Sleparsko? Seveda kakor vzamemo. Mož, zeljar, si je bil izposodil 5000 M proti pogoju, da postane vsa njegova obrt last upnika, če ne bo pred ali na dan 22. julija dolžne vsote z 10% povrnil. Bilo je 22. julija.

»To je mož moje hčerke,« je pripomnil čevljarček. »Ubožci so si mi upali šele davi povedati. Iz dneva v dan so odlašali. Sedem jih je: oče, mati in pet otrok. Nocoj bodo vrženi na cesto.«

Obotavljal sem se, kajti nisem vedel, kaj bi svetoval.

»In niti ni bilo treba, da je prišlo do tega,« je nadaljeval. »Mogel bi vam oskrbeti 5000 M, prav toliko bi jih mogel dobiti, toda ne v enem popoldnevu.«

»V resnici,« sem jecljal.

»Da prav toliko imam, toda treba mi je 24 ur, da pridem do njih.«

»Listina vam dopušča čas do šeste ure zvečer.«

»To prav nič ne pomaga. Bojazljivi reveži in če je obrt sploh kaj vredna, je vredna 16.000 M.«

»Ali se ne imenujete Amos?« sem dejal neposredno. Pogledal je jezno. »Jaz sem Thomas Ruff,« je odvrnil. »Kaj naj to pomeni?«

»Veseli me, da sem zvedel za vaše ime,« sem dejal. »Gospod Ruff, to je vaša hčerka, ste rekli.«

»Da, to je moja edina hčerka, ki ji ni enake na svetu. Tudi Jakob je dober, čeprav malo bolj boječ. In otroci — ljubi dobri otroci!« Nato je premolknil in izzvenelo je kot pritajena kletva. »Da morejo obstojati taki lopovi,« je rekel. »Zelim, da bi mogel ubiti takega lopova, ki je izstavil to dolžno pismo.« Pri tem je kazal na moje pismo, ki je ležalo na mizi.

»Gospod Ruff, ali sem vas pravilno razumel, da bi mogli dobiti denar do danes zvečer?«

»Najkeseje do jutri zjutraj.«

»In ste priprani, da oskrbite denar?«

»Popolnoma gotovo.«

»Thomas Ruff, dovolite, da še enkrat pogledam pismo?«

Dal mi ga je preko mize, vzel sem ga, mirno prečital in raztrgal na dvoje.

»Za božjo voljo, kaj počnete?« je zavpil.

»Motite se,« sem dejal mirno. »Dan istirljivosti je triindvajsetega. Čas imate do jutri zvečer.«

»Kako je to nespametno! Vrnite mi takoj raztrgano pismo! Ali ste znoreli?«

»Preskrbite si denar,« sem dejal in potisnil raztrgane kose v svoj hlačni žep. »Čas imate do jutri. Denarja ne bodo zahtevali pred šesto uro zvečer. Skrbite, da bo vaš zel jutri pripravil dolžno vsoto z 10% obresti. Čim manj pa boste o tem govorili vi kakor on, tembolje za vas. Ne recite mu ničesar, samo zagotovite mu denar. Pozdravljeni!«

Zapustil sem hišo in odšel v pisarno. Spisal sem prav tako dolžno pismo še enkrat, toda z izpremenjenim datumom in ga položil med ostale listine, še preden je prišel moj šef; razumljivo, da sem strgal izvirne papirje kakor dvojniki pri Amosu.

Ko je Abrams urejeval dnevno pisarniško delo, je rekel nenadoma: »Danes zapade neka vsota. Dobra spekulacija, kot se mi zdi. Ne verjamem, da bi mogel mož plačati.« Pri tem si je počasi mel roke.

»Katera je?« sem vprašal in stopil k omari, kjer so bile shranjene take stvari.

»Ranklin,« je odvrnil stari Izak.

»Jakob Ranklin, zeljar.«

Privlekel sem kopijo in jo položil nazaj.

»Jutri,« sem dejal mirno in odšel za svoj pult.

»Kaj?« je zavpil Izak.

»Terjatev bo šele jutri zapadla,« sem odgovoril in pisal dalje.

Stari Izak je pognil svojo temno beležnico: »Dvaindvajseti sem zapisal,« je rekel.

»Vi ste se zmotili,« sem odgovoril in pomočil pero. »Na listini je zapisano triindvajsetega.«

Pisma o slovenski književnosti

XIV

Stanko Vraz je bil sin vzhodnoštajerske zemlje v dobi, ko je njeno kulturno samoto začel vznemirjati pišč vseslovenske regeneracije, ki je vel a severa, duh slovenskega narodnega preporoda, prihajajoč iz srednje slovenske skupine, in težnja, dvigniti rodno narečje iz ljudskih ust v knjigo, ki je vrela iz domačih tal. Po svojem telesu in značaju je bil Vraz tip »panonskega« človeka, ki živi na ozemlju od južnozahodnih Karpatov (Slovaško), prehaja v silno razredčenih pasovih čez ogrske nižine v Slovensko krajino (Prekmurje) in Medjumurje, sega čez Muro na Stajersko ter čez Dravo na Hrvaško. Zahodna meja panonskega človeka je radi posebnih zgodovinskih dogodkov (prodora Hrvatov do Jadranskega morja, preseljevanja južnoslovenskih rodov radi turških bojev itd.) težko določljiva.

Ta človeški tip označuje v socialnem oziru neko »tovarištvo«, ki se izraža v tem, da obdeluje zemljo posestnik in nemanj v nekem solidarnem čuvstvu, da je sad zemlje prva, posest, dobiček ali plačilo za manj važna stvar. Življenje si zagotavlja na podlagi prastarega naravnega gospodarstva; ti menj delo, jaz tebi živeč. (Danes je ta vez zrahijana, v gotovih pokrajinah docela pretrgana po kapitalističnih gospodarskih vidikih, ki so razušili tovarištvo.)

V duševnem oziru je najtipičnejše za panonskega človeka, da je »svojnik samote«. Njegova hitro vzrojljiva duša, ki vedno niha med dvema skrajnostima, je še vsa otroška, zaupljivost in ra-

dovednost jo gonita neprestano v družbo, nikdar ne more molčati, še v najhujših boleših se mora izpovedovati, v samotni pa poje in govori sama s seboj. Ni obdarjena z močno tvorno domišljijo, s.rmi v širne bolj kakor v višine in globine, »tovarištvo« jo usposablja bolj za kritiko kakor za tvornost, konservativna je, dasi jo vznemirja novost, pasivna, čeprav je trda in dosledna v življenju, ki si ga je naložila. Če jo primerjamo z dinarsko dušo, kakor nam jo kažejo srbskohrvatske narodne pesmi, Njegošev: Gorski vijenec, Mažuraničeva: Smrt Smail age Čengića, Meštrovičeve kipi v narodnostni epohi itd., vidimo, da je njena sila v tovariškem duhu, ter da se bodo njene vrednote pokazale zlasti v bodočnosti — v socialnih preuredbah, ki čakajo naš svet.

Noriška duša je življenjski izraz človeka-individualista, kateremu sta samotja in trpljenje vir navdihnjenja in moči. Življenjske upravičnosti ji daje njena organizatorična sposobnost, tvorna moč in vitalni optimizem, neomajna vera v napredek človeštva. Njene napake so: licemerstvo, pridobivaštvo, kruto preganjanje nasprotnikov ter ozko srčno prezirnanje vrednot, ki so izven okvirja njegovega obzorja, ki si ga je izvrtala v višino in globino.

Stanko Vraz je bil potomec premožnejšega kmetjskega, oziroma vinogradniškega očeta iz skrajne meje vzhodnoštajerske zemlje. Po rodbinskih zvezah in očetovi želji je bil namenjen za duhovški stan. Zanimivo je, da ni obiskoval varaždinske gimnazije kakor na pr. njegov poznejši sošolec slavist Miklošič. Vzhodnoštajerski Slovenci (Prieki) so imeli s kajkavskimi Hrvati do naših časov dvojne skupne prosvetne ustanove: varaždinsko gimnazijo in božjo pot k Majki Bištrčki v Hrvaškem Zagorju. Prvo so opustili v začetku druge polovice

19. stoletja, Majko Bištrčko pa obiskuje starejši rod še danes.

Ko je Vraz končal mariborsko gimnazijo, se je vpisal leta 1830 na graško vseučilišče, kjer je bila še izza Gajevih študijskih let južnoslovenska tradicija. V Gradcu je doživel Vraz kritične čase kot dijak in kot slovenski pesnik. Po izjavljenih poskusih, da bi prodl v Kranjsko Obelico in Ilirski list s svojo slovensko pesmitjo, ki je bila glede na jezik spesnena v vzhodnoštajerskem narečju ter le na rahlo približana književni slovensčini, glede na vsebino pa domoljubnega, satiričnega in erotičnega značaja, ko mu je usahnil, preden je vzcvetel almanah Cvetlice, ko je tretjič poromal na Hrvaško, ki jo je razvernjal Gaj z imenom in idejo Ilirizma, ki ga je proklamiral v 48. številki prvega letnika Ilirskih Novin, je izšla slednjic balada Stana i Marko v Danici, podpisana od Stanka Vraza, Ilira iz Stajera, dočim se je do takrat podpisoval Jakob Trass Cerovečan.

Stajerski narodni in literarni krog je vznemirilo to početje. Kljub ljubezni do rodnega narečja, kljub zanimanju za gesla slovenske regeneracije na temelju »literarne vzajemnosti« so se močno zavdali kontinuitete: Trubar-Prešeren-Vraz.

Tudi Vraz se je ustrašil, ko je videl svoje delo v Ilirčini. Dne 25. oktobra 1835 je pisal Gaju: »Murko još ne zna nič o toj baladi, a ja si lasno domislil, šta o njoj sudit će: on me kudit bude kako heretika.« — »Mož brat Miklošič ju prečteviš muča. On ne može pregoreti mojega ilirskog pera. On ga naziva, kako više pisah, izajecom.«

Vraz je iskal tolažbe pri prijatelju dr. Kočevarju, ki je z zanimanjem gledal na Vrazovo lite-

rarno in narodno delovanje. Ohranjeno je Kočevarjevo pismo, v katerem tolaži Vraza, češ, saj ta njegov korak ne pomeni programa, temveč je le dokaz, da so Slovenci pripravljene, da se s Hrvati politično zedinijo. To pismo se glasi v odlomkih: »Kaj sen v Danici nekaj Vašoga stvorenja (Stana i Marko) čital, se mi je dopalo, škoda kaj sen vsake besede ne razmil. Gospod Miklošič tomu dobro nedela, kaj Vas ovdavljenom imenuje, ve je drugo ne, kak skušnja. Dobro bi bilo, da bi se vsi južni Slovenci bar dušno zedinili, kaj pa drugač dovršeno ne bo, kak, da pokažemo, do so vseh stvorenja in lastnosti, enim kak drugim važne. Vi ste z Vašoj pesmoj pokazali, da smo mi pripravljene se z Hrvati zediniti, ako ravno drugo narečje govorimo. Da bi le Hrvati naše lastnosti poštuvali.« — H koncu ga rahlo opozarja, kam naj svoje slovensko delovanje usmerja: »V Ljubljani bode čelica na skorem v dveh bukvičah na sveto žiala. Le skerbit se Vi in g. Miklošič in pokažite Krajncom in Harvatom, da i Stajerski Slovenci nekaj zmoči znajo.«

Tako Vraz ni vedel, kaj bi in kako bi. Kakor vešča se je zaletaval zdaj v slovensko zdaj v ilirsko žarišče. Še leta 1836 je poročal Safariku, da hoče v graškem dijaškem krogu Slovence obujati tako, da jih bo navajal vse vsem slavenskim jezikom pričuvati in je na cesto napeljati, lepoto in obilnost našega lastnega narečja v pamet vzeti in spoznati, katero bi se že slobodno se sestrami v red postavilo bilo, da bi jemu solncece miški sijalo blo.«

Vrazova korespondenca v zagrebški vseučiliški knjižnici.

Djela V, 14a

Stopil je k omari. Pregledal je akte in zamrmral. Ni imel rad, da bi se motil.

>Navsezadnje ni to nič posebnega,« je dejal. >Samo jezi malo človeka. Morali boste iti po denar. Jutri moram odpotovati na neko dražbo.<

>Da, spominjam se. Nič ne de, pa pojdem.<

>Ne zmorem vsega. To delo ni za vas. Samo pokazite vse. Premehkega srca ste. Spisobni ste le za delo ob pulitu.<

>Vem, da si tako mislite, gospod Izak. Stori mi pač, kolikor zmorem.<

Tisti dan čevljarček ni sedel pri svojih vratih. Naslednji dan sem napravil v svoji zadregi ovinek.

Moj šef je bil ves dan z doma, to sem vedel naprej. Ob šestih sem vzel ključ in odšel ja preko na ono cesto, kjer je stanoval Ranklin.

Takoj, ko sem stopil k vratnicam, sem spoznal jaz njega in on mene.

>Stopite bližje,« je poklical.

V hiši zadaj za policami so bili Thomas, njegova ljubka hči in dvojje plavalnih otrok.

>Sedite,« je dejal Ranklin. Toda meni je bilo ljubše, da sem stal.

>Torej?« je rekel Thomas.

>Imate denar?« sem vprašal.

>Da, tu je!<

>Torej izplačajte mi!<

>Vam?« sta zavpila istočasno oba.

>Da meni! Nikar ničesar ne izprašujta! Tu je pobotnica.<

Molče sta položila denar na mizo. Ko sem videl, da je denar v redu, sem ga spravil in jima izročil pobotnico starega Izaka z mojim podpisom.

>Zelo mi boste ustregli,« sem rekel. >če tega ne boste nikdar omenili. To je v vašem kot v mojem interesu!<

Ponudil sem roko, sin mi jo je dal, stari Amos pa je odklonil.

>Bil je vendar dvaindvajset!« je rekel nenadoma stari Amos.

Nisem odgovoril. Obrnil sem se in hotel oditi. Med vrati pa sem vendar še postal.

>Molčite o tem,« sem dejal tako presunljivo, kolikor sem mogel. >Vpoštevajte! Molč je neobhodno potreben pravtako radi vas, kakor tudi radi mene!« Nakar sem odšel in še istega večera ob pozni uri, ko se je Izak povrnil, sem mu izročil denar.

Bil je skrajno nejevoljen in zmerjal me je. Dražba — šlo je za kmečko posestvo — mu je prinesla velike ugodnosti. A naslednji dan se je opravičeval radi očitkov, ki so bili — kot je sam rekel — čisto neopravičeni. Toliko da sam odgovoril.

Ko sem šel mimo čevljarčkovih vrat, sem bil ves nemiren. Opazil sem, da je bil njegov običajni prostor prazen, tudi pri oknu ga ni bilo. To poť pa vendar nisem vstopil, da bi ga poiskal. Nikdar več ni sedel zunaj, pa tudi ne v kotu pri oknu. Samo enkrat sem naletel nepričakovano na cesti nanj. Gledal je proč.

Kmalu nato se je preselil k svojim otrokom. Najbrž še ni umrl. V njegovi izbi biva sedaj neka žena, ki zbira kosti in cunjce. Rada pije. Ničče več mi na moji vsakdanji poti ne reče: >Dober dan.<

Torej kar sem pravkar pripovedoval, je tisti veliki dogodek iz mojega življenja 56ih let. Zdi se mi, da je bilo to edino dobro delo, ki sem ga kdaj storil. V vseh drugih primerih sem pustil, da se je zgodilo, kakor je pač prišlo. Marsikateri bi smatral to dejanje za zločin. Namreč zakon, sodniki in pravniki. Če bi kdo skozi 30 let vršil tako delo kot jaz, bi se smejal nad tem, kaj smatrajo pravniki za zločin in kaj ne. Toda mnogi dobri ljudje bi morda dejali, da je bil to greh. Morda, da je bil. Mogoče sploh nimam prav — ne vem. Nisem toliko pameten človek in tudi moje življenje je bilo tako dolgočasno. Le rad verjamem, da je bil to greh. Pa četudi je bil, ne morem za to. Le Boga zahvalim, da sem imel toliko poguma, da sem to storil.

Frtaučku Gustl ma beseda

Ze precej douh je ud tega, kar je >Društva za varstvo žvalic sklicu gor na Rožnoph pr Obrnsut u velikem sali ena kumferenca, pa jest du dons nism pršou zraun, de b časti-tem brauceem in dražestnem brau- kam u tem, ket vestu krunist, točn puročn, ke je zmeri tulk štofa pr rukah, de člouk na ve, ki se ga glava držl.

Noja, sej se ni štu za družga, kokr za tista radio kukuca, ke je pustala žrtu soja puklica.

Prouzaprou je >Društva za varstvo žvalic ta reč res mal prepoza u roka uzeu, če pu toč zgunit nč na nuca. Kukuca je hin, pa je fertik. Ampak, kdu s je pa mislu, de u tku hitr pu ne. Sevede, gespud inženir že lohka žlebedraja du punučl kar naprej in naprej, ke se zjutri lohka du eneh enajsteh u postl erklaja. Noja, pa člouk ma tud čist drgačna pluča, kokr ena taka boga žvauca, ket je kukuca. U Zagrebe pa u Belgrade tud, sa pa čist drgačn ide, ket pr nas. Tam maja srce za žvaub, zatu pa rajš kar pu kahl razbijaja, kedr je treba, kokr pa, de b kašna žvaub martra.

>Društva za varstvo žvalic b mogu prouzaprou že tekat umes puečl, ke sa slišal, kukuca kukuca zavle prenaporne službe rapidn dol jemle. Sej ni mela nubenga glasu več. Kar neki stókala je, nč družga. Ce se društva tekat ni nč za kukuca am uzeu, nej b pa gesposka umes pusegla in društva razpestila, al pa sej predsednka udžagala. Kdur na siri soja dožnost kokr se šika, se ga razreš, pa je fertik.

Pugljeje, kašne kumedje sa ble zadnč u Belgrade zavle tisteh pudgan. Vs Belgrad je biu u luft, ke sa jh tli en gespudi iz strupam ukul prnašat. No, zdej je ta reč mal utihnla in pudgane se

spet lohka unterholtaja in sa dobre vole. Pr nas pa kar teb nč men nč žvaub martraja tulc časa, de žalustn konc siri.

Pr tist kumferenc na Rožnoph ma tekat skienil — prouzaprou jest ne, ke jest sm biu sam ket puručvauc zraun puvalben, za guvori pa nism mou prou nč, sam žiuja sm žihr zaupou. de je pršlu ket taoga naprej. Noja, kokr žihr tud drug pr kašneh sejah al pa kumferencah. Pa pukinat jm tud nubedn na morč brant, ke zatu sa ja zvolen. Astn, tekat sma sklenil, de se more iz radio Iblana usaka perutnina udpraut, pa nej u že kukuca, cajzic, peteden, al pa kašna druga taka žvaub. Se radiokumari sa strogo prepovedan. Ce glih čja, de jm kašna žvaub unterholtanga dela, kedr glih ni kašne muske, al pa kašnga profesarja pr rukah, pa nej nastauja pr radio kašnga mačka, de jm u mjauku — ub pundelkeh jm ga u dau marsker rad brezplačn na razpulagajne. Mačkci sa že tkualtku navajen pu noč ruguvilit, zatu se ni za bat, de b jm u jetka padu.

Gespud derehtar ud radio sa pa restiral in sa rekl, de kukuca mora bt, drgač raj use škp u štih pesterja. Prveč zatu, sa rekl, ke sa lde že na kukuca navajen, kukuca pa na ldi. Drugeč pa tud zatu, ke mama kukavic pousod zadost pr nas, tku, de se ni za bat, de b nam jh kerkat zmankal.

Ke nam je šlu prec u glava, de maja gespud derehtar prou, sma se pa pučas uglihal. Ampak sam pud pogojam, de se kukuca kulker mugobe šona in na sme ceu večer kar naprej in naprej kukat, ampak tku, de u sam trikrat zavrstjo zakukala, pol se more pa tulc udčebčt, de u spet mal h sap pršila, pol pa žiher spet trikat zakuka. Tku, de na uja nene pluča preveč trpele. Če uma pa sprevidl, de kukuca tud tega na prenese in de b začela dol jemal zavle preveliega napora, ji u mogu pa gušlar na pumuč prskočt, tku, de u en dan kukuca u dinst, en dan pa gušlar. Na ta viža se u pa tud tistem ustregl, ke pugervaja sam narudna glasba. Tku uma zadel kar dve muhe na en žl.jk.

A nisma fajr rešil ta kučliva zadeva? Sej sma pa tud du treh zjutri tuhtal in tuhtal. F.G.

Zoščenko: Predstava v kinu

Nočem reči ničesar proti gledališču, ali kino je pa še imenitnejši. Bolj praktičen je nego gledališče. Ni treba na primer človeku odlagati površne obleke in tako si prihraniš zmerom deset kopejk. Tudi se ni treba briti — v temi ti ne vidi ničče v obraz.

Samo težko je prići v dvorano. Zelo težko je. Lahko ljudje koga do smrti zmečkajo.

Ali vse drugo je zelo imenitno. Celo ne naporno.

Na god moje soproge sva oba šla skupaj v kino.

Kupila sva vstopnice in začela čakati. Bilo je veliko ljudi tamkaj in vsi so stali pri vratih.

Nenadoma se vrata odpro in gospodična pravi: >Noter.<

Najprej se je pričelo rahlo suvanje, zakaj vsakdo je hotel ujeti boljši prostor.

Množica je planila k vratom, ki so se zagodila.

Tisti, ki so stali zad, so pehali spred stoječe, ki pa niso mogli naprej.

Mene pa je hipoma stisnilo in me zaneslo na desno.

Batjuška, sem si mislil, ne bi rad zdrobil duri.

>Meščan — sem kričal — ne tako hitro, za božjo voljo, lahko zdrobite z menoj vrata.<

A nevdružno so pehali naprej. Od zadaj me je sunil neki vojak posebno brezobzirno. Prebodel mi je, pasja duša, naravnost hrbtišče.

Brenil sem tega hudičevega bojevnik.

>Pustite, meščan — sem dejal — svoje arabske šale!<

Nenadoma me je nekaj dvignilo kvišku in me udarilo s črepinjo ob vrata.

Tako, sem si mislil, zdaj so pa začeli z občinstvom po vratih mlatiti.

Hotel sem priti vstran od teh vrat. Začel sem si z glavo utirati pot. Niso me pustili skozi.

In tedaj opazim, da sem obvisel s hlačami na kljuki.

Kričijo vame:

>Rešite se, tovariši! Zad stoječi hočejo tuđl noter.<

In kako sem se hotel osvoboditi, ko so pa neprenehoma suvali in nisem mogel geniti z nobeno roko.

>Postojte vendar,« sem kričal, >hudič! Pustite, ne vlecite mi hlače dol. Dovolite, da se človek predvsem reši kljuke. Hlače se vendar trgajo.<

A niso me poslušali. Vedno dalje so se pehali.

>Gospodična,« sem rekel, >okrenite se vsaj za božjo voljo! Proti moji volji me bodo stresli iz hlače.<

A gospodična stoji že sama čisto bleda v obraz, hrope in se prav nič ne zanima, da bi gledala name.

Nenadoma je bilo k sreči zopet bolje.

Ali sem se rešil kljuke, sem mislil, ali pa so me stresli iz hlače.

Sedaj sem ugledal nekoliko širši prehod pred sabo.

Oddahnil sem se. Se ozrl okrog. Moje hlače so bile na meni. En del na eni nogi je kljuka raztrgala na dvojje in je pri hoji plapolal kot jadro.

Tako, sem si mislil, slačijo občinstvo.

V takem stanju sem začel iskati svojo soprogo. Videl sem, da so jo porinili noter v orkester, sedela je tamkaj in se ni upala geniti.

Sedaj so, hvala Bogu, ugasnili luč in predstava se je začela.

Kakšen film pa je bil to, nis povodati ne morem. Neprestano sem se ukvarjal s svojimi hlačami.

Buciko sem k sreči našel pri svoji soprogi. In neka dobrodušna dama je vzela štiri bucike iz svojega perila. Nitko sem našel na tleh. Pol predstave sem jo v temi iskal.

Zvezal sem in zašil vse skupaj, kakor se je dalo in tu se je k sreči končala drama. Šli smo domov.

A. F.

Zakaj imajo zidarji strežake?

Star zidar, ki je prepotoval veliko sveta, mi je povedal tole povest:

Zivel je nekoč imovit, toda samosvoj grof z imenom Baraba. V velikem in razkošnem gradu je imel nebroj dvorjanikov, ki so mu sregli in hodili z njim na lov. Ko se je nekega dne grof Baraba sprehajal okrog svojega gradu, je opazil na več krajih v zidu precej-snje luknje. >Stoj!« si je rekel — >to bo treba popraviti! Sicer se mi grad še pred smrtjo razruši.< — Toda takrat ni bilo niti blizu niti daleč še nobenega zidarja, ker so tisti grad, kakor pravijo, pozidali še ajdje. Kaj je storil grof Baraba? — Pljunil si je v roke in se sam ognjevit ločil dela. Veliko je trpel in mnogo časa je porabil, ko si je sam nosil skupaj težke kamne in si delal malto. In tudi zidar-skega orodja ni imel ubožec. Sprva je metal malo kar z roko na zid in jo je tudi kar z roko razgladil. Malta mu je tako razjedla ko-žo, da mu je kar padla z rok. Tedaj si je pa le napravil leseno lopatko, s katero je ometa-val, in bilo je bolje. Toda ker je vse sam de-lal, je bil zelo utrujen. Slednjič se je spo-priljaznil z mislijo da bi bilo prav, če bi mu kdo pomagal in stregel. >Hej, pa res,« se je potrkal po glavi, >ti butica neumna, zakaj pa imaš dvorjanike! Ti gospodje se zabavajo v gradu, jaz pa sem že napol mrtev pri tem delu. Peklensko telet!< Takoj jih je poklical in fini gospodki so morali delati malto in nositi kamenje skupaj, da so debelo gledali in postrani tiščali jezike iz ust. Tako so bile kmalu vse luknje zazidane. In od tistikrat, pravijo, imajo zidarji tudi strežake. Ker pa je bilo prvemu zidarju naše velikosti in naših moči ime Baraba, zato še danes pravijo pone-kod zidarjem — barabe.

Prijateljstvo

Bridka resnica je: starejši ko postajamo, samotneje je okrog nas. Prijateljstva, ki so se zdelo nekoč večna in nemumljiva, se razprše kakor prah. Čim bolj dozorevamo po letih in spoznanju, tem bolj se rahlijo in razvezujejo odnošaji s prijatelji in prijateljicami iz mladih let. Slednjič pa pride za vsakogar ura, ko mora spoznati, da mu je iti svojo pot samemu, da se ob vseh udarilih usode ne sme zanašati na nikogar drugega kakor na Boga in na sa-mega sebe.

Dekleta so na splošno že od otroških let dalje bolj nagnjene, da sklepajo prijateljstva, kakor pa fantje. Rade se shajajo s prijateljicami in dele z njimi sto majhnih skrivnosti. Obetajo si večno zvestobo in trdno verujejo vanjo. Lepe sanje! Ko jih življenje na kraju šolskih let loči in razprši na vse vetrove, v najrazličnejše poklice, se kmalu odtuje druga drugi, in če se čez leta snidejo slučajno ali namenoma, se kmalu uverijo, kako malo skup-nega je med njimi, kako ima vsaka svoje last-ne težnje in cilje, kako malo umevanja za tu-je, kako jih veže le še kakor pajčevina tenka nit spominov.

Morda je v življenju zmerom tako, da ostane od mnogih mladostnih prijateljstev le redkokatero, morda eno edino. In še velika sreča, če nam ostane vsaj ta eden edini člo-vek, h kateremu se moremo zateči tako v ra-dosti kakor v bridkosti.

Bistvo pravega prijateljstva za zrelega človeka ni več v vsakdanjih sestankih in med-sebojnem pripovedovanju vseh vsakdanjih ma-lenkosti, marveč v tem, da vemo za prijate-lja, prijateljico, in za njegovo brezpogojno, vedno pripravljeno, da nas posluša in raz-ume. Najsi prebiva daleč od nas, naša sreča je v zavesti: nekje na svetu je človek, ki v njegovem sreču naša radost in bol pristno, veli-ko odmeva. Tak prijatelj je neizčrpen zaklad in kdor ga ima, ne more biti nikdar povsem beden, povsem nesrečen.

Vedeti pa moramo, da je vsak človek svet zase, >nebesno telo<, zavito v lastno ozračje, kateremu naj ne prihaja preblizu noben drug človek, tudi najljubši ne. Neizbežno sledi dru-gače odboj z motnjami in katastrofami. Vsa obzirnost prijateljstva in ljubezni mora stre-miti za tem, da ohranimo pravo razdaljo in ne vznemirjamo ozračja našega druga.

Sah

Turnir v Hastingsu je zopet končal z zmago praškega velemojstra Flohra, ki dosegla stajno do-bre uspehe, kar je dokaz njegove visoke klase. Iz devetih dosegljivih točk jih je dosegel Flohr sedem, kot lansko leto. Nevarnega konkurenta je imel letos Flohr v našem mojstru Pircu, ki je v prvih kolih hitel od zmage do zmage, toda je po nesrečnem porazu proti Jacksonu zaostal, česar kljub nadaljnjim uspehom radi kratkosti turnirja ni mogel popraviti. Pirc je dosegel s šest in pol točkami drugo mesto — samo pol točke za Flohrom — kar je zelo lep rezultat. Tretje in četrto mesto sta si delila madjarski mojster L. Steiner in angleški vrvak Sultan Khan s pet in pol točkami.

V rezervnem turnirju je zmagal s sedem in pol točkami češki mojster Rejfir, ki je bil tudi lansko leto prvi.

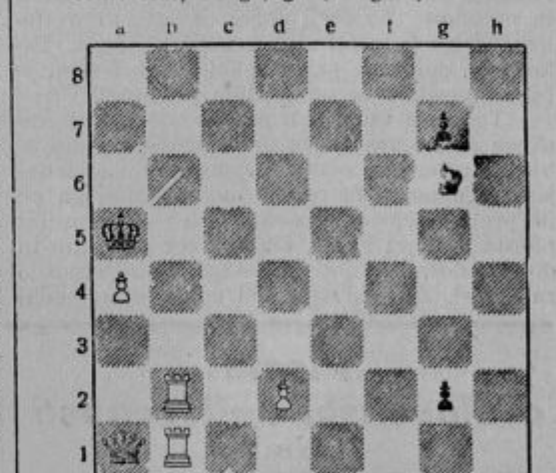
Iz turnirja v Hastingsu prinašamo danes par-tijo Jackson : Flohr, ki je bila igrana 2. jan. 1933 v V. kolu.

Caro-Kann obramba
Jackson : Flohr

1. e2—e4, c7—c6; 2. d2—d4, d7—d5; 3. e4×d5, e6×d5. (Ta varianta Caro-Kann obrambe da-je težko in nevarno igro za oba nasprotnika, ker so kmetje razdeljeni nesimetrično.) 4. Lf1—d3, Sg8—c6; 5. e2—c3, Sg8—f6; 6. Le1—f4, Lc8—g4; 7. Sg1—f3, e7—e6; 8. Dd1—b3, Dd8—c8; 9. Sf3—e5. (Previdneje bi bilo Sbd2.) 9. —, Sc6×e5; 10. d4×e5. (Tukaj bi moral vzeti s tekačem, ker je

kmet e5 v nevarnosti, da ga črni osvoji.) 10. —, Sf6—d7; 11. Db3—a4, Lg4—h5; 12. Sbl—d2, a7—a6; 13. Lf4—g3, Lf8—e7; 14. Ta1—c1. (Boljše bi bilo takoj 0—0.) 14. —, b7—b5; 15. Da4—f4, De8—d8. (Preli Lg5.) 16. Sd2—f3, g7—g5. (Drzna in energična poteza, ki potisne belo damo nazaj in obenem meri na kmeta e5. Igra postane sedaj zelo ostrá. 17. Df4—e3 (na Dd4 sledi Lc5!) g5—g4; 18. Sg3—d4 (na Sd2 bi beli ne izgubil kmeta, toda bi prišel v slabo pozicijo); 18. —, Le7—g5; 19. Lg3—f4 (izsiljeno) Lg5×f4; 20. De3×f4, Dd8—c7. (Flohr dobi sedaj kmeta, toda Jackson se junaško brani in prisili Flohra, da za zmago upo-rabi vse svoje znanje.) 21. 0—0, Dc7×e5; 22. Df4—h6, Lh5—g6; 23. Tf1—e1, De5—h5; 24. Dh6—e3, Lg6×d3; 25. De3×d3, 0—0; 26. h2—h3! (Jackson lovi Flohra. Na 26. g×h3 bi sledilo 27. Te3 in beli bi dobil močten napad s trdnjavami na črno kraljevo krilo.) 26. —, Kg8—h8! 27. Te1—e3, Tf8—g8; 28. Te1—e1, Dh5—g6; 29. Dd3—f1, g4×h3; 30. Te3—h3, e6—e5; 31. Sd4—f3, Dg6—f6. (Brani kmeta, e5 in napada stolp.) 32. Kg1—h1, Ta8—e8; 33. Te1—e3, Sd7—f6! 34. Sf3—h4, Df5—e6; 35. Sh4—f3, Sf6—g4; 36. Te3—e2, f7—f6; 37. Df1—b1, De6—d7; 38. Dbl—e1, e5—e4; 39. Sf3—d4, Sg4—e5; 40. f2—f4? (Črni si je zgradil že silno pozicijo in sedaj mu ta napaka prinese še kvaliteto.) 40. —, e4×f3 e. p.; 41. Sd4×f3, Se5—d3! 42. De1—d2 (42. Dh4, T×e2; 43. D×g7, Dg7; 44. Sg5 ne gre radi Sf2+); 42. —, Te8×e2; 43. Dd2×d3 (na D×e2 odloči Sf4); 43. —, Te2×g2; 44. Th4—h6, Dd7—g7; 45. Dd3—e3, Tg2—g3; 46. Th6—h4, Tg3—h3! in beli je v naslednji potezi mat.

Problem št. 2.
E. Ferber.
Beli: Kg6, Da1, Tbl, Tb2, P: a4, d2 (6 figur).
Črni: Ka5, P: g2, g7 (3 figure).

Mat v treh potezah.
(Rešitev problema št. 1: 1. Kg5—h2!, Sd1—f2, a) 2. Sg2—e3, 1. e5—e4, b) 2. Sg2—f4!, 1. Sg5, c) 2. h4×g5+! Zelo lep problem!)

Anton Fuchs
kleparska delavnica, Gosposvet-ska cesta 16, „Pri Levu“
izvršuje vsa kleparska in lesocement-na dela pri novih zgradbah, kakor tudi pri starih, najsolidnejše, po zmernih cenah.

Oblastveno dovoljena razprodaja

vse vrste manufakturnega blaga izpod nabavne cene pri
Oblačilnici „Ilija“
Mestni trg 17/1, Ljubljana

* Djela V, 158.
* >Ti mu daš, Miklošič reče, gobec, g. Terste-njak noge, jaz drugo truplo. Dr. Prešern nam more peroli poslati.< (Djela, V.)

Na Jezerskem smučarji vriskajo

Jezerko nad Kranjem je tipičen primer: kako slabo poznamo sami svojo lastno deželo v zimsko-sportnem in turizmsko-prometnem pogledu in to celo v neposredni bližini. Do letos smo Jezerko mirno pustili spat spavanje pravilnega. Vso dolgo dobo nad 22 let, odkar se je jel razvijati pri nas zimski sport, nisimo vedeli, da pozimi Jezerko sploh kaj pomeni. Spričo tega ni torej nič čudnega, če širša smučarska javnost tako mojim člankom kakor ing. Lavrenčičevim poročilom o izvrstnih snežnih razmerah o priliki prvega smučarskega tečaja na Jezerskem ni verjela in so si zlobni jeziki izkonstruirali modro pogruntavščino: »Badjura vas samo »farbala«, da bi vas v svoj tečaj izpeljal in jezerjanska gostišča napolnila.

Take vesti so seveda odvrnile prav mnogo gostov od Jezerskega, vendar pa zlobnim jezikom ni popolnoma uspelo. Sv. Trije Kralji na Anclnovem so imenovali jezike tam zgarjane. Dosegli smo vendar, da je za kratke dobe smučarskega tečaja obiskalo Jezerko nad 100 gostov. Vsi so bili priča: da nismo nikogar »farbali«, temveč govorili resnico, da smo imeli dovolj snega in sicer najboljšee kakovosti, da smo drsali po iskrečem se, kristalnem, rahlem, debelem srežu v jasnem mrazu, ko so drugod igrali po lužah ali trobentice in telohu trgali. V dobi občutne snežne krize, ko je jug tako močno zalagal, da ni le prekropela skoro vsa Slovenija, temveč so stokala in tarnala za snegom proslula avstrijska in švicarska zimovišča, je Jezerko sijajno in ne samo slučajno prestalo svojo prvo preizkušnjo kot zimovišče, bolj nego sem si sam predstavljal in slutil ob lanskem premotiviranju kraja. V Jezerskem ter Ravenski in Makekovi koči smo našli vrednega sovrotnika Kranjski gori s Planico v Slovenski Sibiriji, tako da vemo sedaj še za en prav zanesljiv gorski kot, kjer se stalno čudi prelestna zima in kjer najdemo sneg, ko ga drugod ni.

Navedeno dejstvo ni brez pomena za našo deželo in še posebej za Jezerko, poleti že dobro znano letovišče. Z ureditvijo drugega velikega zimovišča na Gorenjskem v Sloveniji — in za tako je poklicano Jezerko z ugodnimi vsestranskimi pogoji za zimski sport — se bo sleherni leto naraščajoči zimsko-sportni tok lepo razpodelil, gostom bo dana večja cenjavanja in možnost, da vidijo več lepih krajev, po drugi strani pa pridobi Jezerko za cele štiri mesece daljšo sezono na leto, kar pomeni znatno korist v narodno-gospodarskem oziru.

Zelimo, da Jezerjani ne bi pustili v nemar letošnjih izkušenj in znamenj za novo sezono napredka v svojem kraju, ter da bi se že na bodočo zimsko sezono po možnosti pripravili, kako bi se čimbolj prilagodili na nove zimске goste in njih potrebe. V ta namen naj služi nekaj blagohotnih praktičnih migljavev.

Dohod na Jezerko

Spričo dejstva, da sili iz mest največ gostov ob sobotah in nedeljah, bilo bi umestno, da vpelje Avtoprometna družba Jezerko ob sobotah in dnevih pred prazniki redni avtobus, ki bi odhajal pozimi ob priletu smučarske sezone od kolodvoza Kranja takoj po prihodu popoldanskega vlaka iz Ljubljane ob 18.15, vračal pa naj bi se z Jezerskega od Stularja ob nedeljah in praznikih tako, da bi pripeljal goste k večernima vlakoma, ki odhajata iz Kranja ob 19.01 in 19.30. — Ob dneveh večjega navala naj bi stal na Jezerskem 1 avtobus v rezervi, da bi prevažal goste čed Kazino in Stularjev, jim skrajšaval pot na Anclnovo, na Jezerski vrh in do drugih vežbališč, da ne pridejo smučarji k cilju na vežbo utrujeni in spehani. — Tudi vnaprej naj bi vozil avtobus goste v zimsko-sportni opremi po letos določeni znižani ceni (tja in nazaj 50 Din), za posebne avtobuse po naročilu izven rednih voženj pa naj bi se vpeljala posebna taksa.

Prepričani smo, da se bo Avtoprometna družba Jezerko, ki je letos neglede na žrtve, v polni meri ugodila težnjam smučarjev in ki razpolaga z zadostnim vozovnim parkom, da obvlada tudi večji naval zimskih sportnikov, tudi v bodoče zavedala svoje važne naloge v pospeševanju turizma in zimskega sporta in prav želimo ji, da bi pri tem našla polno razumevanje in podporo tako s strani publike kakor s strani oblasti. To bi bilo tembolj umestno in potrebno, ker je imelo podjetje doslej večji del leta mrtvo sezono in bo mogla družba le v slučaju vsestranske podpore in zagotovanja svojega gospodarskega obstoja tvegati nadaljne investicije, ki naj služijo izboljšavanju in modernizaciji prometa vobče in na Jezerko posebej.

Gostišča

Hotelu Kazina (Offner) v Spodnjem kraju na Jezerskem je bila letos prizidana dependanca, ki bo že do prihodnje letne sezone urejena z modernim komfortom. Potreba po takem domu, ki bo mogel ustreči tudi razvijajočemu gostom, se je na Jezerskem že dolgo čutila. Prav hvalečni smo gospej Offnerjevi, da se v tej težki dobi ni strašila žrtev in je zgradila poslopje, ki bo ustrezalo večjim zahtevam ter s tem pripomogla, da bo šel naslednji razvoj na Jezerskem hitreje od rok kot doslej. — Ne bo odveč in prav pozdraviti bi bilo, ako bi dobila slično moderno urejeno dependanco in v prikljupnem stilu tudi gostilna Pri Stularju v Ravni na Jezerskem, saj je že letos izkusila, da ima mnogo premalo prostora in ni mogla niti prvega smučarskega tečaja spraviti vsega pod streho. Istotako bi bilo dobro za ostalo prebivalstvo, da bi si tudi druge kmetije uredile, (kakor n. pr. v Kranjski gori in v Ratečah) vsaka po 1 ali 2 sobi s pečmi, kar bi vsaki hiši vrglo čez leto izdatno vsoto za priboljšek.

Noben dinar izdan v te svrhe na Jezerskem ni proč vržen denar! Vse se bo dobro izplačalo, kajti sleherni leto vstajajo nove trume turistov in smučarjev ter drugih odnora in razvedrila potrebnih ljudi. Jezerko je imelo doslej mnogo premalo dobro opremljenih sob za goste. Še nobeno leto ni moglo sprejeti vseh gostov in jih je odklanjalo vsled pomanjkanja prostora. Jezerko ima tako veličastno okolico in tako ugodno podnebje (redka megla, blagodejna insolacija, zdrave vode, čist zrak) ter izvrstne snežne prilike, da si bo sčasoma po smotreni propagandi lahko navezalo goste skoraj vse letne čase. Pomnite torej: najprej stalca, potem kraveca in se uravnavačajte po tem starem pregovoru.

Regulacijski načrt

Ni vseeno za Jezerko, kako se bo pri bodočem razvoju izpreoblikovalo lice temo kraju v veličastnem okviru gorskih velikanov. Ne

smemo se dati zadovoljiti s tem, da se kaj gradi, temveč treba bo gledati in budno paziti odsele naprej na to: k ako se gradi, da se ne bo kazilo lice tega prelepega gorskega kota. V Sloveniji se je zmerom mnogo v tem pogledu grešilo, najboljši naši biseri nam niso bili dovolj sveti, da ne bi jih popačili. Grebi, storjeni nad Bledom in Bohinjem in v drugih krajih, govore in kriče bolj kot debela knjiga! — Tudi na Jezerskem se je začelo v tem pogledu grešiti. Kot primer navedem tamošnji Prosvetni dom. Ne razumite me napak, ne nasprotujem mu. Ne oporekam, da izvrstno služi ta stavba znotraj svojim namenom, toda po svoji zunanjosti ne sodi na Jezerko. Navedel bi lahko še druga poslopja, ki kaze kraju lice in mu niso v čast.

Pa ne gre samo za stavbe. Prišlo mi je n. pr. na uho, da bo smrekov gaj (gozdček) med župno cerkvi in hotelom Kazina moral izginiti. To se na noben način ne sme zgoditi. Ta prirodni park mora tam ostati, nobena zdrava snreka in mesecan tam ne smeta past! Da mi je na Jezerskem ob hišah leseni plot ljubši kakor topa betonska ograja, tudi to spada semkaj. Županstvo in Tujsko-prometno društvo na Jezerskem naj se potrudi, da dobi Jezerko čimprej tudi regulacijski načrt, da se poznejša generacija ne bo zgledovala in jezila nad sedanjostjo.

Vremenska poročila

Razven svojih o Jezerskem nisem še nobenih čital. Jezerjani bi dobro storili, če se čimprej sporazumejo o tej važni zadevi, ki se ne tiče samo enega tujsko-prometnega interesanta, temveč vseh skupaj z občino vred. Zadnji primer o priliki prvega smučarskega tečaja na Jezerskem nam jasno osvetljuje, koliko škode utrpi lahko kak kraj, ako o njem ljudje niso prav informirani, ker so meščani po velikih mestih (Ljubljana, Zagreb), bili doslej vajeni soditi vreme le tako, kakor je momentano v njih mestih. — Najmanj enkrat na teden, v petek, je objaviti poročilo v naših časopisih. Dobro pa bi bilo o tem obveščati tudi Zagreb, saj je Jezerko Ljubljani in Zagrebu celo bližje, nego n. pr. pot v Bohinj in Kranjsko goru, in po mojem mnenju tudi nič manj važno.

Na ofiціальni tabli za zimsko-sportna poročila na steni tvrčke Gorec (Kreditna banka) v Ljubljani naj se določi prostor in ime tudi za Jezerko, ki doslej ni bilo vpšečevano. — Merilo za Jezerjanska vremenska poročila naj bosta vežbališča Na Požarju poleg Kazine in vežbališče Na Anclnovem v Ravenski koči. Da bodo morala biti ta poročila povsem nepristranska in istinita, to je samo po sebi umevno.

Drskališče (ledišče)

Jezerko ima od narave izvrstne pogoje za smučanje in sankanje. To je hvala Boga, sedaj že v teku. Dalo pa bi se tu kaj napraviti brez težav tudi izvrstno drskališče. Stalne senčne pod Skubrovim vrhom in spodaj tekoča Jezernica sama že namigujeta, kje bi se to lahko uredilo. Seveda, če se že kaj napravi, naj se zgradi kot spočetka kaj poštenega. Ni treba, da bi moralo biti drskališče gotovo že kar do Božiča 1963, čeprav je vobče znano, da umetno zgrajenih ledišč v Sloveniji močno pogršamo. Lahko se počaka, toda taka naprava bi bila za Jezerko zelo važna. Na ta način bi bilo na Jezerskem ustrezno vsem trem glavnim panogam zimskega sporta. Potem ne bi prihajali sem samo smučarji in sankalci, temveč tudi taki, ki goje umetno drskanje po ledu. To pa bi izdatno pomnožilo število zimskih gostov, povečalo pestrost zimsko-sportnega življenja na Jezerskem. Kraj bi s tem gotovo prav močno pridobil.

Svetujemo obrniti se na Sportni klub »Sibirijec« v Ljubljni, ki bo gotovo drage volje postregel z najboljšimi nasveti in načrti, saj ima to društvo po zgradbi ledišča v Ljubljani pod Cekinovim gradom gotovo mnogo izkušenj. — Kakor ledišče, je nujno na Jezerskem tudi letno kopaljšče, ki bi pa seveda ne smelo ležati v senci temveč na soncu. Nikar ga polomiti, hotelč kar oboje združiti!

Smučarska vežbališča

Že v svojem prvem članku o Jezerskem sem poudarjal, kako prostran, ugoden, gladek, lahak svet da ima Jezerko, kakor nalašč za smučarska vežbališča začetnikov in mnogo tega. Vse to je brez truda dosežno in leži le malo vstran od velike avtoceste Kranj-Jezerko—Zelezna Kapla. Na stoting smučarjev se sedaj že naenkrat udelejujejo, porazdeljeni na različnih mestih po gladkih travnatih senožitih in njivah. Makekova in posebno Ravenska Kočna pa sta pogljava zase, dva velika osončna hrama sigurnega snega, če ga drugod ob velikih cestah nikjer ni. — Z nekoliko dobre volje in nekaj finančijelnimi žrtvami pa bi se dalo na Jezerskem v sporazumu s posestniki pridobiti še zelo razsežnih snežnih poljan za vežbališča. Premotiviral sem ta kraj lani in letos v tem pogledu in reči moram, da bi se dalo z malimi terenskimi korekturami (melioracijami) ustvariti na Jezerskem res nekaj vzornega, če ne edinstvenega.

Ze zgolj s tem, če bi se pograbilo krtine in pobralo kamenje, ki gleda iz trave, tik preden zapade sneg, bi se mnogo storilo, kajti po njih bi se dalo drsati brez vsake najmanjše opasnosti po še tako neznamem prhu, tudi tedaj, če obleži le za 4 prste snega in bi imeli prostora za izmenjavanje prav mnogo na izbiro. Tudi s tem, če bi se nekateri pletovi odstranili, ali vsaj posamezni deli pletov in bi se napravile pozimi začasne vrzeli, ki bi se poleti lahko brez truda zopet zaprle, bi se pridobilo mnogo aveta, ki zdaj žal predstavljata le mrtni prostor. Meliorirani (t. j. popraviti, izboljšati svet, odstraniti robotosti, grabne i. dr.) bi bilo predvsem: Peskarice, Požar, Senkov hrib in planino Na Anclnovem.

Peskarice zgoraj malo premalo visé. Potrebno bi bilo zvišati zgornji del za krajem ob poti v Makekovo kočno, da bi bil zalet boljši. Za hotel Kazino, pension v župnišču in Pri Makeku in za gostilno Grabnar v Spodnjem kraju, bilo bi neprecenljive važnosti, da dobi v svoji bližini idealno prostrano vežbališče, kjer bi se lahko po mili volji smučarje izživljalo par sto smučarskih novincev naenkrat. Tudi travnik Požar bi se dal hitro popraviti. Senkov hrib bi bil za gostilno pri Stularju zelo važen. V nekaj dneš se da to popraviti in izgladiti, kar je rodega — brez zločinjave.

Posebno pažno pa bi se moralo posvetiti planini Na Anclnovem v prekrasnih alpski dolini Ravenski koči na severnem vznožju Grintavcev, pod Češko kočjo. Ta planina je za Jezerko smučarski zaklad v pravem pomenu besede. Menda se ne motim, če trdim, da se ugledna rodbina Murjjeva, ki je lastnica tega dragocenega kosa sveta na Jezerskem, doslej najbrž tega ni prav zavedala. Da

ni tam pletov in če bi se planino le nekoliko melioriralo — smučarjem kakor kmetiji sami v prid — priredilo bi se tu lahko idealno smučarsko terišče, edinstveno vežbališče, ki mu ne najdemo para ob velikih cestah in v tej bližini Ljubljane z ozirom na obsežnost, slikovitost okolice in pa z ozirom na sigurne snežne razmere. Cel bataljon smučarjev bi lahko tu vežbal naenkrat! Od decembra do aprila! Sčasoma pa bi se dalo tudi v tej dolini pridobiti še nadaljne prostore s tem, da bi se brez škode skrčilo kak kos gozda, da se pridobi malo strmin in tako bi se pridružil prostor še za en nadaljni bataljon smučarjev. V očigled dejstvu, da je bilo že letos Na Anclnovem zelo živahno in bo posežalo to imenitno planino vedno več in več smučarjev, bo treba misliti tudi na to, kako bi došli tudi smučarji svojo gostoljubno streho. Sedanja bajta je bila že letos premajhna in ni primerana za še večji naval, ki bo prav gotovo sledil kmalu. Prošli bi gospoda Murija, da postavi tam gori na gorici, prav tam na istem mestu kot je sedaj bajta, prostorno leseno zgradbo v liهنem slogu, ki naj bi imela: prostorno kuhinjo, zunaj smučišče (shrambo, kamor se postavijo smuči) in pa veliko obednico (za sto stolov) s steklenimi steni in visokim prtiličju. Iz te dvorane bodo ušli vsi smučarji, kakor drugi gostje prekrasen razgled na amfiteatralni konec Ravenske kočne, na divno panoramo Grintavcev, obenem pa bo možno izza niz v topli pobeđnici opazovati vse veselo vrvenje smučarjev na vsem smučarskem terišču na Anclnovem. Zaupamo v preudarnost čislaneega gospoda Murija, da bo uvidel velik pomen, ki ga ima Anclnovo za razvoj zimskega sporta na Jezerskem in da nam vsled tega ne bo prepovedal nedežnega, zdravju koristnega veselja na smučkah po tej lepi planini, ter nas ne izganjal iz tega lepega smučarskega raja, marveč bo postavil že v bližnji bodočnosti tak dom sebi v čast in prid, vsem smučarjem in turistom pa v veselje, za odpočitek in potrebno okrepčilo.

Pota, markacije

Na Jezerskem je intenzivna, blagodejna insolacija, megla pa zelo redka. Solčna stran se kmalu otrse snega. Po Novem letu v dobi smučarskega tečaja je bilo skoraj vse kopno do vrh Ko-

Joža Herfort:

Gostoljubje

Poslednji rumeni listi so trepetali v mrzli jesenski sapi, polja so ležala v svoji praznoti sama, pusta, drevje je lite vilo gole veje v jesensko nebo. Zaman je sonce skušalo ogreti prazne loge in polja — planine so stale že v mrzlem zimskem veličastvu in čez gola polja je sever prinašal njih mrzli dih. Ptice so odšle. Kam? Daleč za solncem so šle, nas so pustile same, same s hrepenenjem po soncu in zelenju.

Da, ptice so odšle, one nežne, ki jim je le solnce prijazo, one pa, ki jih tudi mrz ne prežene, so tu! Pogledaj, prisluhni! Mar ni med ječanjem vetra tudi še tu in tam nežen glasek ptička? O, je!

Logi so pusti in prazni, ne nudijo jim niti zatočišča, ni hrane, bližje k človeku so prišle, poprosile so ga borne hrane, borne in pitčle, ker imamo ljudje poleg koristiljubnosti še eno lepo lastnost — skopost. Kamor ni treba, tja sipamo na debelo, kjer je resnična potreba, tja vržemo velikodušno s svetohlamskim obrazom le drobtine, ki so nam že same tako rekoč odpadle. Na koliko src potrkajo reveži, koliko jih bodo odprti? Spomni se, ki živis v izobilju in razkošju...

Prav kot s človeškimi reveži je s pticami. Ker so ostale pri nas, ker nas niso kljub mrazu zapustile, jim pravimo — klateži. Pogledj jih, prestej jih, če jih moreš! V mestu jih vidiš res malo, tu se pridruži vrabec, ki si je že davno pridobil meščanstvo, škinkavec, sem in tja zaide v njihov družbo kak sinica in strnad, zelo rad pa zlatokljuni kos. Večino krme, ki jo potresajo usmiljene roke ptičkoma, pa pospravijo golobje. Spomladi se pa proneso čuditi, zakaj nam ptički ne izkazujejo hvaležnosti, zakaj jih ni v naše sadonosnike, kjer bi naj obirali zajedalce in škodljivce sadnega drevja.

Pogledj jih, spoznaj se z njimi pozimi, pa boš poznal one, ki bodo prišli na pomlad k tebi na dnino...

Pod senčnim Golovcem, okraj Ljublanje je hiša, vsa prepletena z bršljanom. Nekam mrko lice ima, pozimi in poleti isto, pa prav radi tega ljubko.

Na jesen, ko se porde in pozlate listi, zrumeni listje drevja v sadovnjaku, bršljan ostane isti. Velik, lep sadovnjak je za hišo, po drevju pa je vse živo. Zjutraj prično drobni krilateci svoje delo, med pesimo delajo, pridno delajo. Drobne sinice so že na vse zgodaj obrale debela in pregledale vsak kotiček, če se ni morda tam skrila kak ponočnjak. Marsikoga so zalotile, vsak je moral na sveto, pa kaj urno v drobni ptičji želočček. Sinice so opravile na sadnem drevju, šle še za semeni, pa se porazgubile po gostem grmovju. Tu so pa našle že sive črnozglave znanke — črnozglavke. Obrale so po grmovju zrele jagode, samček je še tiho zapel, kot bi se spomnil lepih toplih dni, pa utihnil in uprl temno očesse v modro nebo, kot bi hotel vprašati nebeskega krmarja, kdaj bo treba odriniti na jug.

Daleč je bilo še do velike poti, komaj da so se drobna srčeca spomnila nanjo, ko je stara sinica, koliko otročičev je že zredila in speljala, šla s svojo družinico obrat drevje prav k zelenooviti hiši, pa tam iskala žužek in bub. Kar se je spomnila, da hodi pozimi sem na hrano, da so okna polna zrna. Poškivila je na okno — bilo je prazno. Zletela je na prizidek, od tod na okno, stegnila vrat in pogledala v izbo, pa potrkala na okno. Nič! Še je trkala, pa nihče ji ni odprl in odletela je.

Pa jo je gledal stari prijatelj ptičkova, se ji smejal in zadovoljno dejal: »Ej, ej, kaj pa misliš? Saj imaš zunaj pač še dovolj hrane, zakaj me pa

roškega Storžiča. Če bi ljudje — ki imajo denar in čas — vedeli, kako krasno je tod spomladi, je seni in kako lepo toplo na žarkem solncu tudi pozimi, kako mnogo bi jih prišlo sem, da preživi nekaj lepih dni na krasnih izprehodih, kjer se hitro, v par dnevih lahko iznebe sitnega kašlja in nahoda. Zal, da premnogi sodijo vreme po megljeni, lužasti Ljubljani in jih ni spraviti ven tudi če človek jamči za poročila s svojim podpisom.

Tudi tej strani, izprehajališčem, naj bi Jezerko posvetilo malo več pažnje kot doslej, ter naj bi popravilo promenadna in druga pota in postavilo ob razpotjih roké (kažipotne table). Kraj je v tem pogledu napram drugim še zelo zanemaren, kar niti občini, niti letovišču nikakor ni v čast. Ali ni n. pr. škandal, da so morali nekot Nemci (Sektion Eisenkappel DOAV) markirati po našem ozemlju, mi pa se pričamo, v čevgavo kompetenco spada ta pot ali ona markacija! Tu treba, da se sporazumejo policijski faktorji: jezerska občina, letovišče in SPD in šlo bo. Povsod naj bo red. —

Toliko v naglici za prvi hip.

O priliki prvega smučarskega tečaja na Jezerskem smo včasih vžihčeni nad ugodnim snegom in ker je Bog Jezerko tako lepo ustvaril, po dokončanem stahruč prav veselo zavriskali z Anclnovega domogrede proti Kazini in Stularju. To pa je — čujte in strmite — povzročilo nekje razburjenje: češ, da s tem Jezerjansko divjad begamo. Kaj sličenega še v prav nobenem smučarskem tečaju v Sloveniji nisem doživel! Povsod drugod so bili ljudje zadovoljni, če smo prišli in če so nas videli židane volje ter opazili, da se dobro počutimo in njih kraju. Mnenja sem, da vriskanje in prepevanje — nota bene po kolovozih proti domu h Kazini in Stularju in še podnevi — prav nič ne plaši divjake. Gamsi in srne, poznam jih, se zato presneto malo zmenijo, pač pa prav dobro vedo, kedaj, kje in odkod jim preti nevarnost. Krmite počeno žival pozimi, da reva v debelem snegu ne bo stradala, pazite na divje lovce in ne pobijajte toliko teh lepih nedolžnih živali in upam, da bo potem vse v redu. K temu bi še pristavil, da se mi zde taki pomisleki v smotrnih tujsko-prometni politiki prav neobčajni. Če hočemo res pospeševati razvoj zimskega sporta in tujskega prometa, na katerega je naša dežela tako navezana, potem pač ne smemo ovirati svobodnega kretanja gostom in jim kvariti nedolžno veselje, dokler to ne presega mej dostojnosti in zakonitih predpisov.

Rudolf Badjura.

Že prosis?« Zamislil se je, na lice mu je zamrl smeh in tiho je dejal: »Mrz bo.«

Zima je potrkala na duri zgodaj, mnogi še niso bili pripravljeni za njen mrzli prihod. Ptice so na naglo odšle na jug, drevje je čez noč zgubilo svojo obleko, večer je bil še ves zlat, jutro je že ponujalo sneg.

Hiša pod Golovcem, še vsa zelena v zimzelenem bršljanu je postala pravo zavetišče ptič. Oj, če bi jih mogel prešteti! Koliko sinic in škinkavcev je bilo, družinco so jim pa delali škrijanci, strnadi, zeleni in pinož. Pisana družba! Vsi so našli polno skledo, obloženo mizo! Vso dolgo zimo, vse do prvih rož in cvetov na drevju! Tedaj pa, tedaj so se ptički oddaljili za vse zimsko dobroto — na jeseń so šli in poiskali slebernega žužka, ki se je hotel vtiho-tapili v lepi rožnobeli cvet sadnega drevja. Vso zimo jih je hranil njihov prijatelj, vso pomlad, poletje in jesen so oni pazili na njegovo drevje — najzvojniji, najčistejši sadovnjak daleč naokoli je bil njegov. Noben vrh ni bil zavrt v tenčico gosjenjih mrež.

Koliko ga je stalo? Pokrmil je na zimo čez sto kilogramov krme — veliko, veliko boste dejali pa zmajali z glavo, češ, saj smo po vsej Ljubljani pokrmili komaj nekaj čez štiristo kilogramov! Res, prijatelj, toda če čutiš s ptički, če ti ni mar samo lastno uživanje — daj lačin!

Ugovor, da krmimo v Ljubljani, ne drži. Koliko ptič pa pride v Ljubljano? Par sinic, nekaj škinkavcev in kosov, pa vrabci in golobi! Nekaj je v Tivolju, malo, prav malo v zvezdi, drugje pa toliko kot nič. Kaj je, ne razmišljujmo. Pika.

Sneg je naletaval, ljudje sami v se zatopljani so hiteli nemo dalje. Bilo je v Ljubljani, tam, kjer so hiše stare, mrke zgnečene skupaj. Na dvorišču, redko je solnce posijalo nanj, je bilo par vrabcev, mednje je zašel škrijanček, lep, čopast. Pobrali so drobtinice, ki jih je streslo deklet, ki je prišlo iz mesta, prihranilo jih je za male prijateljčke. Gledala jih je, kako so pobirali ostanke njene južine, izpod kloboa ji je ušel pramen zlatih las, na lice pa lep smehljaj, morda košček zadovoljivosti. Ni pa opazila niti ona niti ptički velikega belega muca, ki se je plazil proti ptičkom. Kar je skočil, vrabci so srčali preplašeni na streho, v mačkovih krempljih pa je trepetal škrijanček. Dekle je krčmnilo, pa hotelo predrznega mačka udariti. Ni pa še svoje namere prav izvršilo, ko jo je osoren ženski glas pokaral: »Ja gospodična, ali se vam nič ne smili ta lepa živalca?«

Dekle se je ozrlo, napol plaho, napol osramočeno, stalo je pred močeno gospo sosedo, ki ji je bil njen maček bog.

Povesilo je glavo, kodri so se ji užajeno povesile še nižje, na njenem obrazu pa je bila sama grenka žalost.

Pa bo prišla pomlad in z njo ptički in solnce, takrat bo spet vsem dobro, sedaj pa je zima, pa trpe krilatci in nekrilatci ubožci bodo — spomnimo se obojih.

PERJE

Puh od 120—250 Din 1 kg. Perje prima 85, I. vrste 70, II. vrste 60, III. vrste 50 Din, polsivo I. 45, polsivo II. 35, pisano 25 Din za 1 kg. Pošiljam blazine iz dobroga angina, sirina in dolžina 80.75, teža 2 kg, prima vrste 200 Din, I. vrste 170 Din, II. vrste 140 Din, III. vrste 120 Din, polsivo I. vrste 110 Din, II. vrste 90 Din, pisano perje, teža 3 kg, 95 Din. Pernice 180/110, teža 5 kg, prima vrste 500 Din, I. vrste 470 Din, II. vrste 380 Din, III. vrste 320 Din, polsivo I. vrste 290 Din, pisano perje 6 kg teže, 220 Din — franko Valja pošta po povzetju. Zahtevajte vzorce! — Adolf Wolkenstein, Conopnja (Dunavska banovina).

Hiša

tri sobe, predsoba, kuhinja, shramba, kleti, veliki svinski hlevi in hlevi za tri glave živine, vrt, veliko dvorišče, električna napeljava v hišo — naprodaj v Ptuj za 120.000 Din. Polovico tudi na hranilno knjigo. — Vprašati: MAKŠ PLAVC, Maribor Koroška cesta 3.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka peletna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iscejo

Mlad trg. pomočnik

želi dobiti službo. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Začetnik« št. 447. (a)

Iščem službo

služe ali kaj sličnega. — Kavcija 2500 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vesten in pošten« št. 231

Zastoj

gre služiti 20-letno dekle k solidni družini, da se nauči kuhanja. Opravlja vsa hišna dela. — Naslov na upravo »Slovenca« pod št. 430. (a)

Pekovski pomočnik

star 26 let, vešč vsakega dela, išče službo. Nastop takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 498. a

Starejša ženska

zdrava, zmogljiva kuha in vsakega dela, išče službo kjerkoli. Plača postranska stvar. Ponudbe pod »Starejša« 439 na upravo. (a)

Iščem mesto

zoboteh. praktikanta. — Imam 5 razredov gimnazije. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 491. (a)

Samostojna vdova

varčna gospodinja, želi primerno mesto. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Trgovoško izobražena« 505. (a)

Knjižgovodja-bilancist

slovenski, srbohrvaški in nemški korespondent, z dolgoletno prakso v trgovini in industriji, želi prenesti mesto. C. ponudbe na upr. »Sloven.« pod »Samostojen« št. 452. (a)

Štokovno ureditev

in sestavo bilanc oskrbim proti zmernemu honorarju. Cenj. ponudbe pod »Vestno« na upr. »Slov.« št. 451. (a)

Boljša služkinja

vajena samostojne kuhe in vseh hišnih del — želi stalne službe. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 535. (a)

Deklica

močna, 15 letna, bi rada dobila službo pri dobrih ljudeh, ki bi ji dali stanovanje in hrano ter malo obleke. — Pojasnila daje Banovinskih dečji dom v Mariboru, Strossmayerjeva ulica 26. (a)

Dekle

pridno in pošteno, vajeno navadne kuhe in pospravljanja sob, želi službo pri dobri krščanski družini v Ljubljani ali izven. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Poštena 100« 580. a

Službo dobe

Deklićo

12 let staro, revnih staršev sprejme v vso oskrbo poštna družina. Pisati na Fr. Jerko, Črnuče p. Ježica. (a)

Vežljivo ali šiviljo

ki se razume na »Ketenstich« stroj, išče tovarna rokavica v Zagrebu. Ponudbe na naslov: »Osma« O. Mareček, Zagreb, Jukičeva 14. (b)

Za hišnika

sprejem pošten in trezen zakonski par. Tavčarjeva ulica 15/L. (b)

Postranski zaslužek

Iščejo se proti proviziji krajevni zastopniki za Celje, Laško, Brežice, Kamnik. — Prednost imajo gg. učitelji in upokojenici. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 14.597/494. b

Novi poklici

za ženske, moške — mesto, dežel. Sprejema novo gospodarsko podjetje. Ponudbe pod »Vegetarija« na »Marstano«, informacijski biro, Maribor, Slovenska 22. Vpisnina 10 Din.

Potniki, zastopniki (ce)

50% provizije se vam nudi, ako ste vpeljani pri privatnih strankah. — Ponudbe pod »Grafika« na upravo »Slovenca« v Mariboru. (b)

Mlinarja

treznega, z daljšo prakso v valjčnih mlinih sprejme »Zora«, Črnomelj. (b)

Kravarja

(švajcerja) poštenega in marljivega, oženjenega — sprejme v službo posestvo Prošekov dvor, p. Maribor. (b)

Pomočnica

mlađa moč, za manufakturno in konfekcijo — se išče. Biti mora poštna in dobra prodajalka. Ponudbe z navedbo plače, prejšnje zaposlitve ter kdaj lahko nastopi, na upr. »Slov.« pod »Izurjena prodajalka« št. 437. (b)

Pomočnica

mlajša moč, za manufakturno in konfekcijo — se išče. Biti mora poštna in dobra prodajalka. Ponudbe z navedbo plače, prejšnje zaposlitve ter kdaj lahko nastopi, na upr. »Slov.« pod »Izurjena prodajalka« št. 437. (b)

Valenci

Učenka

se sprejme v manufakturno trgovino. Cenj. ponudbe na upr. »Sloven.« pod »Učenka« št. 438. (v)

Kuharske učenke

se sprejmejo v Ljubljani. Kolodvorska ulica 23 — prtiličje. (v)

Zasluzek

Zastopnik!

100 Din dnevno zaslužite. Potrebno 50 Din. Pošlite Vaš naslov na upravo lista pod »Dnevno 100« št. 548. Priložite znamko za odgovor. (z)

Denar

Vložne knjižice

kupite ali prodaste najbolje pri Komand. družbi M. JANKOLE, Ljubljana, Selenburgova ulica 6, II. Telefon 30-52. (d)

Poravnave

in posredovanja sodna in izvensodna, med dolžniki in upniki, izvršuje poceni in solidno: »Poravnalna pisarna«, Ljubljana, Mestni trg 25/L. (d)

Družabnico

z nekaj kapitala, ki ima ozir. bi lahko dobila svojo obrt špicerijske trgovine, iščem. Resne ponudbe na podružnico »Slovenca« v Novem mestu pod št. 420 — Tudi ženitev ni izključena. (d)

Mizarji!

Mlad mizar, lastnik najmodernejših strojev z vdelanimi elektromotorji, se želi pridružiti dobro vpeljane mu miz. mojstru. Ponudbe poslati na upr. »Slov.« pod »Bodočnost« št. 440. (d)

Posojilo

30 do 50 tisoč Din iščem na prvo mesto nove vile. Za pol vsote vzajem tuji knjižico. Ponudbe pod »Vila« št. 563 na upravo »Slovenca«. (d)

Posojila

za odkup dolgov, zidavo, daje Kreditna zadruga v Ljubljani poštni predal št. 49. (d)

Objave

Podpisani Matija Soklič, tov. delavec, Potoki-Sl. Javornik, obžalujem in preključujem žalitve, ki sem jih izrekel dne 22. dec. 1932 v Kranjski gori na kolodvoru glede gosp. Stanka Muleja, mesarja na Potokih, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Potoki-Sl. Javornik, dne 9. jan. 1933. Soklič Matija.

Preklječ!

Čitajte in širite »Slovenca«!

Ženitbe

Vdovec

z gotovino 10.000 Din in s pohištvom, se želi poročiti z vdovo ali gospodinjico od 35—40 let, z nekaj gotovine na deželi. Resne ponudbe na upr. »Slov.« Maribor pod zn. »Zvesta« št. 478. (z)

Ženitna ponudba.

Vdovec, srednje starosti, z lepo upeljano obrtno in malim prihrankom, zavarovan za slučaj smrti za 150.000 Din, želi poročiti gospodinjico ali vdovo, v starosti do 40 let, izobraženo in plemenitega srca, dobro in varčno gospodinjico z nekaj premoženja za povečanje trgovine. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, katero vrnem, na upravo »Slovenca« pod zn. »Tajnost strogo zajamčena« 331. ž

30 letni gospod

trgovsko naobražen, podjeten, soliden, lepe zunanosti in plemenitega značaja, želi poročiti vzorno gospodinjico, katera poseduje kakršnokoli imovino. Dopise na upravo »Slov.« pod »Ideal« 537. (z)

Pouk

Šoferska šola E. Čeh

(bivša Cameronova šoferska šola) Ljubljana, Osnovna c. 38 Šola za poklicno šofersko in amaterje. Prospekti in pojasnila zastoj in franko.

Tečaj

tritedenski za izredne kuharske izdelke se prične na dr. Krekovi meščansko gospodinjici šoli v Zgor. Šiški dne 30. januarja t. l. 20. februarja se pa prične drugi tromesečni popoldanski kuhar. tečaj. (u)

Priskojevalni tečaj

za damska in moška oblačila se prične 30. I. do 18. II. V pošto pridejo osobito vse spremembe in novosti, ki jih zahteva moda. Natančnejša pojasnila daje lastnik konc. strok. šole TEODOR KUNC Ljubljana, Sv. Petra 4/II. Pismenim vprašanjem je priložiti 2 Din v znamkah. Krojni vzorci se izvršujejo po meri.

Dijaki

Dijaka

sprejem na stanovanje. Sv. Petra cesta 46. (D)

Stanovanja

ISCEJO: Stanovanje

dveh sob, kuhinje in pritliklinišča zakonca za maj. Nedaleč od centra. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Zanesljiv plačnik« 544. (c)

Višji drž. uradnik

išče poceni primerno stanovanje, najkasneje za marc. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod »Novoporočena« 561. (c)

Sobo in kuhinjo

iščeta mati in sin, držav. uslužbenca, za februar ali marec. Ponudbe: Vidmar, Gubčeva ul. 15, Spodnja Šiška. (c)

Stanovanje

dvosobno s pritliklinami iščem za marec ali april. Ponudbe s ceno na upravo »Slov.« pod »Vesten plačnik z otroci.« (c)

ODDAJO: Stanovanje

dve sobi, kuhinja, pred-soba, oddam. Slomska ulica 4, Kodeljevo. (c)

Trisobno stanovanje

s kopalnico in pritliklinami v I. nadstropju oddam takoj v Streliški ul. 29. (c)

Kaj ste tudi dolžni svojemu renomeju?

Male in velike oglase v „Slovenca“!

Sprejemajo jih tudi naše podružnice v Ljubljani, Miklošičeva 5, v Celju, na Jesenicah, v Mariboru, v Novem mestu, Ptuj in Trbovljah

Stanovanje

eno trisobno, drugo štiri-sobno, z vsem komfortom se takoj odda. Breg 20. (c)

Stanovanje

visokopritlično, dve sobi, kuhinja, shramba, pralnica, kos vrta, oddam. Ribniška ulica 16, Vodmat. (c)

Stanovanje

trisobno s kopalnico, proti zelo zmerni najemini takoj oddam. — Tyrševa (Dunajska) cesta 99. (c)

Stanovanje

enosobno in dvosobno, s pritliklinami oddam mirnim strankam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 439. (c)

Stanovanje

soba in kuhinja, zračno in suho, elektrika, vodovod, se odda v Zgornji Šiški. — Vprašati v brivnici. (c)

Enosobno stanovanje

s shrambo oddam. Kosovo 148, Šiška. (c)

Soba s kuhinjo

se odda. Dolenski cesta 33. I. nadstr. (c)

Enosobno stanovanje

oddam takoj ali 1. februarja. Mala čolnarska ulica št. 4. (c)

Enosobno stanovanje

solnčno, za februar oddam. Kodeljevo, Ob Ljubljani 33/I. (c)

Opremljeno sobo

s prostim vvhodom. snažno in svetlo, v središču mesta, se odda enemu ali dvema stalnima gospodoma ali gospodinjicoma. Naslov pove upr. »Slov.« pod »Soba« (s)

Podstrešno sobo

oddam. Sv. Petra c. 79. s

Gospod

se sprejme na stanovanje. Poizve se: Ulica na grad št. 4, prtiličje. (s)

Lepo sobo

solnčno, oddam 1 ali 2 osebam. — Po želji tudi hrano. — Bogataj, Turjaški trg 5/L, levo. (s)

Sobo

visokopritlično, s posebnim vvhodom, oddam dvema osebam. — Poljanska cesta 20, desno. (s)

Lepo stanovanje

samsko, garzon, z vsem komfortom, v novi hiši, solnčna lega, se odda mirni osebi. — Vprašati je: Dvočakova ulica 12, prtiličje, desno. (s)

Skromno sobico

eventuelno tudi s hrano, iščem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Soliden« 582. (s)

Vnajem

ISCEJO: Gostilno

vzajem v najem na prometnem kraju v okolici Kranja, Skofje Loke ali ljubljanski okolici. — Ponudbe na Kopač Stanko, Zg. Šiška, Ljubljana VII. m

ODDAJO: Lokal

z dvema prostoroma, v novi hiši, vogal Resljeve in Slomske ulice, zelo prikladno za pisarno ali brivski salon se takoj ugodno odda. Poizve se istotam. (a)

Večje posestvo

se proda ali zamenja za gostilno, dopise poslati na upr. »Slov.« Maribor pod »Kompletno« št. 476. (p)

Posestvo

26 oralov, hiša, gospodarsko poslopje, zidano, z opeko krito, se takoj proda. — Štefan Celofiga, Bresterica pri Mariboru. (p)

Nova hiša

tristanovanjska, 6 sob, 4 kuhinje, kopalnica, pritlikline, vodovod, elektrika, v sobah parket, kanalizacija, je naprodaj v periferiji Ljubljane. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 454. (p)

Posestvo

v Savinjski dolini vzajem v najem ali kupim. Širše ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Takoj« št. 412 (p)

Krasno posestvo

18 oralov, v ravnini, vse zidano, zraven kolodvora in mesta v Sloveniji prodam. Poizve se v upr. »Slovenca« pod »Dobička-nosno« 549. (p)

Nova hiša

neizgotovljena, takoj poceni napradaj v Šmarju na Dolenskem. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 547. (p)

Majhno posestvo

v Kozjem, obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopa in 18.200 m² rodovitne zemlje, izborna mesto za kakršnokoli obrt — takoj proda Ivan Rajšp — Moste pri Ljubljani. (p)

Dvostanovanjska hiša

se proda na Kozarjih ob Tržaški cesti. Vsako stanovanje obstaj iz ene sobe in kuhinje. Poieg hiše je tudi nekaj vrta. Kupnina se lahko poravnava s hranilnimi knjižicami priznanih zavodov. — Naslov pove upr. »Slov.« pod št. 431. (p)

Posestvo

ca 12 oralov zemlje, hišo, gospodarska poslopja — prodam. Mojšker Jakob, Zelmlje 40, p. Ig. (p)

Mlekarno v Zagrebu

na veliko, ki dnevno razpeča veliko mleka in masla, s stalnimi odjemalci, z vsem inventarjem radi boleznih prodam. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Uvedeno mlekarnstvo« 516. (p)

Trgovsko hišo

z dvema trgovskima lokalom, tik križišča cest na sredini trga, nasproti cerkve v St. Jerneju na Dolenskem, ter vnoogradno posestvo dveh oralov s hišo in gospodarskim poslopjem v G. Orehovic — prodam. Kot plačilo se eventuelno sprejmo hranilne knjižice. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 433. (p)

Upokojenec

kupi manjše posestvo na obroke ali vzame v najem. Dopisi pod »Štajersko« 557 na podružnico »Slovenca« v Celju. (p)

Kupimo

Olupljena lesovina ali star stavbeni les, toda zdrav, se išče za nakup. Kupim tudi rabljeno toda dobro ohranjeno strojno stiskalnico za seno. Naslov v podružnici »Slov.« v Celju. (k)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. (p)

Stavbne parcele

ob Tyrševi (Dunajski) cesti ugodno napradaj. Pojasnila daje Ljudska posojilnica v Novem mestu. (p)

Nova hiša

tristanovanjska, ugodno napradaj. Polovico kupnine vknjižene. Ptujška c. 164, Tezno. (p)

Kože divjačine

veveric in domačih zajcev popolnoma bele barve kupuje: L. Rot, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg. (k)

Orehov les

okrogel, kupim proti takojšnjemu plačilu. F. Zupančič, parna žaga, Poljčane. (k)

Vrče

za mleko, transportne, dobro ohranjene kupimo. Ponudbe na Mlekarno Dolenja vas, Ribnica. (k)

Pisalni stroj

rabljen, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe pod zn. »Brezhiben« 529 na upravo »Slovenca«. (k)

Zgodovino

škofjeloškega okraja kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Skofja Loka« 533. (k)

Automatično pištolo

(samokres) kupim. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 546. (k)

Bukove okroglice

in prah od oglja kupim. — Uran Franc, Ljubljana — Sv. Petra cesta 24. (k)

Tehtnico

100 do 150 kg kupi Ant. Fuks, kleparska delavnica, Gosposvetska 16. (k)

Prodano

Če avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, brž kupca ti mnogo prižene Slovenčev najmanjši inserat

Droban krompir

za krmo, cca dva vagona, za 60 par kilogram prodaja graščina Pogonik, pošta Litija. (l)

Dvoje sani

rabljene, a v dobrem stanju, poceni prodam. Ene luksuzne, v obliki kolesja — druge za domačo uporabo z novimi lojtrcami. Ivan Vidic, posestnik, Ljubno, p. Podnaar. (l)

Najfinejše vrste čaja,

žgane in surove kave, rum, pristno slivovko, konjak, spicerijo in zelenino kupujte pri Jos. Jagodič, Celje, Glavni trg — podružnica Gubčeva ulica 2. (l)

Premog, drva, koks

prodaja Vinko Podobnik. Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13. (l)

Kislo zelje

novi, prvovrstno, rezano in cele glavo, za sarmo v sodčkih, v vsaki množini, dobavljiva po naročilu in po nanižni ceni Gustav Erklavec, Kodeljevo 10 - Ljubljana. Telefon 2591. I

Sir trapist

različnih vrst od 12 Din naprej nudi Mlekarna — Mediatova hiša — Dunajska cesta 17. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah za strojno pletenje in ročna dela po nanižnih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul in Stari trg

Prodam

dve perzijski preprog. Ogledati od 1—4 v Florianski ulici 22/L. (l)

Imam naprodaj

1400 kg zdravega suhega, belega lipovega cvetja. — L. Noušak, Bos. Dubica. l

Vsa Ljubljana govori o naših cenah!

Oglejte si naše izložbe in neobvezno tudi trgovino, naši bodete gotovo kaj primerne za Vas za Din 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, 9.—, 19.—, 29.—, 39.—, in 49.—.

Te cene veljajo samo teden dni!

Ant. Krisper trgovska hiša
Mestni trg 26, Stritarjeva ul. 3

Belo platno za rjuhe

široko 150 cm od 18 do 28 Din, rujava kontenina, 150 cm široka, od 16 do 20 Din, platno za kapne, 180 cm široko, od 28 do 34 Din, šifoni: najcenejši 6.50 Din, srednji 9 Din, najboljši 12 Din, macco in batist šifoni od 14 do 18 Din, kontenina, bela in rujava, najboljša 11 Din, berkali, barvasti, za damsko perilo od 10 Din naprej, inlet, za pernice in blazine od 16 Din naprej, perje za blazine kg od 30 Din naprej, zelo dober puh 150 Din, najfinejši 300 Din kg, odeje, klotaste, z dobro vato, od 150 Din naprej, kakor tudi v vseh barvah brokat odeje, v satenu in svili, nudi ter se priporoča tvrdka

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

A. & E. Skaberne
Ljubljana

Uvoz in prodaja angleškega in češkega sukna, volnenega blaga in svile

Važno**Važno**

V račun jemljemo (do preklica) tudi
hranilne knjižice
prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov!

A. & E. Skaberne - Ljubljana

Priporočamo Vam
najboljše šivalne stroje
in kolesa

Adler -
GRITZNER

Švicarski
pletilni
stroji
DUBIED

edino le pri tvrdki
Jos. Petelinc, Ljubljana
Telef. št. 2913 sa vodo. Telef. št. 2913
Brezplačen ponk v vезenju. Večletno jamstvo.

Zaloga v Kranju:
Trgovina Levičnik

Vsak dan sveže čajno maslo, vsakovrsten sir po konkurenčnih cenah na drobno in na debelo nudi tvrdka

JULIJ ZUPAN nasl., LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 35. — Telefon 3021.

Ljudski samopomoči
v Mariboru

izreka podpisana najiskrenejšo zahvalo za kulantno izplačilo pripadajoče podpore po smrti g. soproga Matevža Habjančič, davčnega upravitelja v pokoju, ter priporoča to eminentno važno socialno ustanovo vsakomur najtopleje

Ptu, dne 13. januarja 1933

Marija Habjančič

Oskrbnina: I. razr. 100 Din, II. razr. 80 Din
Zdravnik: Dr. Fr. Derganc, šef-primarij v p.

Plesni čevlji
Maja
iz satena in baržuna

Ljudska posojilnica
v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači
sprejema hranilne vloge in izplačuje na novo vložene takoj v vsakem znesku.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Zopet novo zavetišče v Ljubljani!
Otvoritev danes!

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel staroznano gostilno „Pri Kmetu“, Gosposvetska cesta št. 8

Moja največja naloga je ustrezni cenj. gostom, kar mi že moje strokovno delo, katerega že izršujem čez 25 let, dokazuje.
Točil bom pristna dalmatinska in štajerska vina od 8 Din naprej.
Stari prošek 28 Din.
Pristno žganje: tropinovec, brinjevec itd., po nizki cenah.
Posebno priporočam prvovrstno primorsko kuhinjo z vedno svežimi morski ribami ter vedno topli in mrzli jedila. Nizke cenel
Naklonjenosti občinstva se priporoča z hvaležnostjo

Stošič Šime.

Raznovrstne knjigoveške potrebščine platno, usnje, marmor, papir, zlato, sukaneec itd. Vam nudim po najnižjih cenah

A. Janežič
Ljubljana, Florjanska ul. 14

TELEFON 3220 TELEFON 3220

Zavesa, posteljna pregrinjala namizne prte, prtiče itd. krasno vezene in po nizkih cenah dobite pri

MATEK & MIKES, LJUBLJANA
(poleg hotela Strukeli)

Vezenie oprem za neveste monogrami, gumbnice, entlanje, azuriranje in predtiskanje

Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igra-nih vozičkov, triciklji, razna novejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franco.

Tribuna F.B.L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 191

IVAN KRALJ

se priporoča za vsa ključavničarska dela
LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 5 ali Rimska c. 2

Zahvala

Vsem, ki ste tolažili mojo dobro, nepozabno ženo ozir. ljubljeno mamico, gospo

Jos pino Bremšak

v njeni težki bolezni, jo spremljati v tako obilnem številu v njen novi, tih dom, in vsem, ki ste tako iskreno sočustvovali z nami — prav prisrčen — Bog plačaj!

Ljubljana, dne 14. jan. 1933.

Obitelj Bremšakova.

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z. O. Z.

14480

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonijalno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mlina Forčacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

Globoko užaloščeni naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni soprog, sin, brat, stric, svak in zet, gospod

Ludvik Gerkman ml.

sin trgovca in posestnika

v petek 13. januarja po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo 15. januarja ob pol 3 popoldne iz mrtvaške veže Stara pot št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. januarja 1933.

Fini Gerkman roj. Petriček, soproga.

Ludvik in Marija Gerkman, starši.

Marija Erjavec roj. Gerkman, sestra.

Franjo Gerkman, brat.

Lina Gerkman roj. Japelj, svakinja.

Franc Erjavec, svak.

In vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Samo najboljše
za Vašo posteljo

pri Karol PREIS, Maribor

Blazina s perjem 60x80 cm	Din 58—
Blazina s šesanim perjem 60x90 cm	Din 110—
Pernica 120x180 cm s šesanim perjem	Din 240—
Pernica 120x180 cm Ia s šesanim perjem	Din 330—
Odeja klot enobarvna, dobra vata	Din 178—
Odeja rožasta, dobra vata	Din 245—
Odeja atlasin, najfinejša izpeljava	Din 400—
Odeja z volneno vato	Din 450—
Flanelaste odeje	Din 100—
Flanel, odeje v najboljši izdelavi	Din 155—
Zični vložek Ia	Din 120—
Afrik modroce, tridelne	Din 300—
Afrik modroce, tridelne iz Ia platnenega gradla	Din 400—

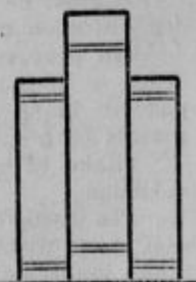
v staroznani specialni trgovini

KAROL PREIS

Maribor, Gosposka ulica 20

Pri naročilu navedite barvo, vzorec na željo brezplačno. Poštne pošiljke po povzetju!

SALDA-KONTE
STRACE · JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE · MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNIKA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE